

Suratul Hijr

An Saukar Da Ita A Makkah

Daga Manufofin Surar:

Yin gargaxi ga masu qaryata uquba ta hanyar bijiro da abubuwan da suka faru ga waxanda aka halaka su, domin jan kunnen waxanda ake magana da su, sannan kuma a tabbatar da muminaikan gaskiya.

Tafsir:

1 Alif Laam Raa, Bayani ya gabata akan ire-iren waxannan haruffa a farkon Suratul Baqara. Waxannan ayoyi masu girma waxanda suke nuna an saukar da su daga wajen Allah, su ne ayoyin Alqur'ani, wanda yake bayyana tauhidi da shari'o'i. 2 Kafirai za su yi buri, a Ranar Alqiyama, cewa ina ma da sun kasance Musulmai, a lokacin da lamari zai bayyana a gare su, vacin abin da suka kasance akai na kafirci a Duniya zai fito fili a gare su. 3 Ya kai wannan Manzo, ka rabu da waxannan masu qaryata Manzanni su yi ta ci, kamar yadda dabbobi suke ci, su more kayan jin dakin duniya mai yankewa, dogon buri ya shagaltar dasu daga imani da aiki nagari. Da sannu zasu san abin da suke ciki na hasara, in sun isa wurin Allah a ranar alqiyama.

4 Bamu tava saukar da azaba akan wata alqarya cikin alqaryu masu zalunci ba, face sai tana da wani ajali qayyadadde a wurin Allah, wanda baza ta gabace shi ko ta yi jinkiri daga gare shi ba.

5 Babu wata al'ummar da halakarta zata zo mata kafin ajalinta, kuma halakarta bata yin jinkiri idan ajalinta ya zo, don haka kar azzalumi su ruxu da talalar da Allah yake musu. 6 Kafiran Makkah sun ce wa Manzo (S.A.W): "Ya kai wanda aka saukar masa da Alqur'ani -kamar yadda yake faha - Tabbas kai mahaukaci ne, da wannan da'awar da kake yi, kana abu irin na mahaukata". 7 "Me zai hana ba zaka zo da Mala'iku su yi maka shaida ba, ko ka neme a halaka mu a sakamakon kafircin mu!"

8 Sai Allah ya ce, yana mayar da martani akan abin da suka nema na zuwan Mala'iku: "Ba ma saukar da Mala'iku sai da wata hikima, yayin da lokacin halaka ku da azaba ya yi. Kuma ai -in har mun zo da Mala'ikun kuma basu imani ba- to ba za a jinkirta musu ba, za a yi musu uquba ne da gaggawa. 9 Mune muka saukar da wannan Alqur'ani a zuciyar Annabi Muhammad (S.A.W) don tunatarwa ga mutane. Kuma lallai Mune masu kiyaye Alqur'anin daga qari ko ragi ko canzawa. 10 Haqiqa mun aiko da Manzanni zuwa ga kafiran da suka gabata gabaninka ya kai wannan Manzo, sai suka qaryata su, don haka ba kai ne farkon ba a cikin Manzanni da mutanensa suka qaryata shi. 11 Babu wani Manzoni da ya zo wa jama'arsa kafirai gabaninka, face sai sun qaryata shi, sun yi masa izgili. 12 Kamar yadda muka shigar da qaryatawa a zukanan waxannan al'ummun, haka zamu shigar da qaryatawa a zukanan Mushirikan Makkah saboda kawar da kansu da taurin kansu. 13 Ba zasu yi imani da wannan Alqur'anin da aka saukar wa Annabi Muhammad (S.A.W) ba. Kuma lallai al'adar Allah ta gudana da halaka masu qaryata abin da Manzanninsu suka zo musu da shi. Don haka masu qaryata ka su xauki darasi.

14 Waxannan masu qaryatawar masu taurin kai ne, koda gaskiya ta bayyana a gare su, ta hanyar hujjojji bayyanannu, domin da zamu buxe musu wata qofa daga sama, su riqa hawa sama.

15 Da baza su bayar da gaskiya ba, kuma da sun ce: "Kawai dai an yi mana rufa ido ne, wannan abin da muke gani tasiri ne na tsafi, mu dai an yi mana tsafi ne".

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Alqur'ani mai girma ya cika a dukkan komai, da bayani bayyananne. 2 - Bisa al'adar kafirai suna damuwa ne da abubuwan duniya, don haka suke nutsewa cikin abubuwan sha'awa da son zuciyar, suna ruxuwa da burace-buracen qarya, da shagala da duniya su bar lahira. 3 - Halaka al'ummu a qayyade yake da lokaci ayyananne, kuma yana tabbata ne a lokacin da aka yi masa iyaka ne, babu jinkiri, babu gaggautawa. Allah baya gaggawa saboda gaggawar wani. 4 - Allah ya xauki nauyin kiyaye Alqur'ani daga canzawa ko juyawa, ko qari, ko ragi, har zuwa ranar alqiyama.

سُورَةُ الْحَجْرِ ٢٦٢

سُورَةُ الْحَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُّبِينٍ ١ رَبَّمَا يُودُّ

الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْكَانُوا مُسْلِمِينَ ٢ ذَرَّهُمْ يَأْكُلُوا

وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِهُمُ الْأَمَلُ فَسَوْفَ يَعْمُونَ ٣ وَمَا أَهْلَكْنَا

مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَّعْلُومٌ ٤ مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ

أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَخِرُونَ ٥ وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ

الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ٦ لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكِ إِن كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ٧ مَا نُنزِلُ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا

إِذَا مُنظَرِينَ ٨ إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ٩

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ١٠ وَمَا يَأْتِيهِمْ

مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ١١ كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ

فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ١٢ لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ

١٣ وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرَجُونَ ١٤

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكَّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَّسْحُورُونَ ١٥

Suratul Hijr 262 Juzu'i 14

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ ﴿٦٦﴾
 وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ﴿٦٧﴾ إِلَّا مَنْ أَسْرَقَ السَّمْعَ
 فَاتَّبَعَهُ وَشِهَابٌ مُبِينٌ ﴿٦٨﴾ وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَالْقَيْنَا فِيهَا
 رَوسِيَّ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْزُونٍ ﴿٦٩﴾ وَجَعَلْنَا لَكُمْ
 فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ ﴿٧٠﴾ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا
 عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنزِلُ إِلَّا بِالْقَدْرِ مَعْلُومٍ ﴿٧١﴾ وَأَرْسَلْنَا
 الرِّيحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ
 لَهُ بِخَائِرِينَ ﴿٧٢﴾ وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٧٣﴾
 وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ
 ﴿٧٤﴾ وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾ وَلَقَدْ خَلَقْنَا
 الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٧٦﴾ وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ
 قَبْلُ مِنْ نَارِ السُّمُورِ ﴿٧٧﴾ وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَلِقُ بَشَرًا
 مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٧٨﴾ فِإِذَا سَوَّيْتُهُ وَوَضَعْتُ فِيهِ
 مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٧٩﴾ فَسَجَدَ الْمَلَأِكَةُ كُلُّهُمْ
 أَجْمَعُونَ ﴿٨٠﴾ إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٨١﴾

16) Haqiqa mun sanya manya-manyan taurari a sama, waxanda mutane suke gane hanya da su a tafiye-tafiyensu cikin duhun dare, a tudu ko a kogi. Kuma mun qawata su ga duk wanda ya kalle su, don su zama dalili akan ikon Allah tsarki ya tabbata a gare shi.

17) Mun kare sama daga kowane irin Shaixani, korarre daga rahamar Allah.

18) Sai dai wanda sai saurare waxanda suke sama a voye, sai wani tauraro mai haske ya same shi, ya qona shi.

19) Qasa kuma mun shimfixata don mutane su zauna a kanta, muka sanya duwatsu tabbatattu a cikinta don kar ta miqe da mutane, muka fitar da naukan shuke-shuke gwargwadon yadda hikimar Allah ta nuna.

20) Kuma muka sanya muku a bayan qasa abin da zaku rayu da shi na abinci, da abin sha, matuqar kuna raye a duniya. Haka nan muka sanya waxanda baka basu komai daga cikin mutane da dabbobi abin zasu rayu da shi.

21) Babu wani abin da mutane da dabbobi suke amfani da shi face mu masu ikon kawo shi ne, da amfanar da mutane da shi. Ba ma samar da abin da muke samarwa sai gwargadon wani abu qayyadade, yadda hikimarmu da ganin damarmu ta tanada.

22) Mun aiko da iska wacce take yi wa hadari barbara, sai muka saukar da ruwan sama daga hadarin da aka yi masa barbarar, kuma muka shayar daku daga ruwan saman. Ya ku mutane, ba zaku iya ajiye wannan ruwa a cikin qasa ba

don ya zama idon ruwa da rijiyoyi, Allah ne kaxai yake iya ajiye shi. 23) Kuma mune masu raya mamata ta hanyar halittarsu daga babu, da rayar da su bayan mutuwa, muna kashe rayayyu idan sun cika ajalinsu. kuma Mune masu wanzuwa waxanda zamu yi gadon qasa da abin da ke samanta. 24) Kuma mun san wanxanda suka gabata, waxanda aka Haifa da waxanda suka mutu, kuma mun san waxanda suka yi jinkiri, ba a haife su ba, ko ba su mutu ba, babu wani abu cikinsu da yake vuya a gare mu. 25) Haqiqa Ubangijinka – Ya kai wannan Manzo - Shi ne zai tayar dasu gaba xaya a ranar alqiyama, domin ya sakawa wanda ya kyautatawa da kyautatawarsa, mai munanawa da munanawa. Haqiqa Allah mai hikima ne a cikin tsarinas, Masani ne babu abin da yake vuya gare shi. 26) Haqiqa mun halicci Annabi Adam (A.S) daga busasshen yunvu, wanda in aka qwanqwasa shi yana qara. Wannan yunvun da aka halicce da shi baqi ne, yana wari, saboda daxewarsa.

27) Muka halicci uban Aljannu tun gabanin halittar Annabi Adam (A.S) daga wuta mai tsananin zafi.

28) Ya kai wannan manzo – ka tuna yayin da Ubangijinka ya ce wa Mala'iku da Iblis – wanda ya kasance tare dasu -: “Lallai zan halicci mutum daga busasshen yunvu mai qara, wanda idan an qwanqwasa shi yana qara, kuma baqi mai wari. 29) Idan na daidaita kamanninsa, na kammala halittarsa, ku yi masa sujjada don biyayya ga umarnina kuma don gaisuwa a gare shi. 30) Sai Mala'iku suka bi umarnin, suka yi sujjada gaba xayansu, kamar yadda Ubangijinsu ya umarce su. 31) Amma shi Iblis – wanda ya kasance tare da Mala'iku, amma ba Mala'ika ba ne - sai ya qi ya yi sujjada ga Annabi Adam (A.S) tare da Mala'ikun.

❖ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Ya dace bawa ya yi tunani da nazari dangane da sama da adonta, ya kafa hujja da ita bisa samuwar wanda ya qirqire ta. 2 - Duka dangogin arziki babu mai mallakarsu face Allah, taskokinsu suna hannunsa ne, yana bayar ga wanda ya ga dama, yana hana wanda ya ga dama, bisa hikimarsa da jin qansa. 3 - Qasa ma halitta ce, an shimfixa ta, ta yadda zata dace da rayuwan xan Adam a kanta, kuma an kafe ta da duwatsu tabbatattu, don kar ta girgiza da mutanen dake kanta, sannan akwai tsirrai daban-daban, iyakantattu gwargwadon hikimar Allah da tsarinsa. 4 - Umarnin da aka yi wa Mala'iku na yin sujjada ga Annabi Adam (A.S) akwai girmamawa cikinsa ga jinsin mutum.

قَالَ يَا ابْنِ آدَمَ اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿٣٢﴾
 قَالَ لَأَسْجُدَ لِشَيْءٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلَافٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ ﴿٣٣﴾
 قَالَ فَأَخْرِجْهَا مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾ وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾
 قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿٣٧﴾ إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾ قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾
 إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٤٠﴾ قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾ إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾
 لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٤٥﴾ آدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ أَمِينٍ ﴿٤٦﴾
 وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ إِخْوَانًا عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٧﴾ لَا يَمَسُّهُمْ فِيهَا نَصَبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿٤٨﴾
 * نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٤٩﴾ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٥٠﴾ وَنَبَّأَهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ ﴿٥١﴾

32 Sai Allah yace wa Iblis bayan ya qi ya yi sujjada ga Annabi Adam (A.S): “Me ya sa, kuma me ya hanaka ka yi sujjada tare da Mala'ikun da suka yi sujjada don biyayya ga umarnina?”.

33 Sai Iblis ya ce, yana mai girman kai: “Bai dace dani ba, in yi sujjada ga mutum, wanda ka halicce shi daga busashshen yunvu, baqi, mai wari”.

34 Sai Allah ya ce wa Iblis: “Ka fita daga Aljanna, kana korarre”.

35 “Kuma tsinuwa da kora daga rahamata sun tabbata a kanka, har zuwa ranar alqiyama”.

36 Sai Iblis ya ce: “Ya Ubangiji, ka jinkirta mini, kar ka kashe ne har zuwa ranar da za a tayar da halittu”.

37 Allah ya ce masa: “To lallai kana cikin wanxanda aka jinkirta ajalinsu”.

38 “Zuwa lokacin da dukkanin halittu zasu mutu, yayin da za a yi busa ta farko”.

39 Iblis ya ce: “Ya Ubangiji, a sakamakon vatar da ni da ka yi, wallahi zan qawata musu savo a bayan qasa, kuma wallahi zan vatar dasu gaba xayansu daga tafarkinka madaidaici”.

40 “Face waxanda ka zavesu cikin bayinka, don su bauta maka kai kaxai”.

41 Allah ya ce: Wannan tafarki ne madaidaici, mai isarwa zuwa gare ni”.

42 Haqiqa zavavvun bayina baka da wani iko ko qarfi na vatar dasu, sai dai waxanda suka bika cikin vatattu.

43 Kuma lallai Jahannama ita ce makoman da aka yi wa Iblis da mabiyansa vatattu gaba xayansu alqawarin shiga cikinta.

44 Jahannama tana da qofofi bakwai, da zasu shiga ta cikinsu, kowace kofa tana da wani sanannen adadi na mabiya Iblis da zasu shiga ta cikinta.

45 Haqiqa waxanda suka ji tsoron Ubangijinsu ta hanyar bin umarninsa da nesantar abubuwan da ya hana, suna cikin Aljannatai da idanuwun ruwa.

46 Za ace musu yayin da zasu shige su: “Ku shiga cikinsu cikin aminci da kuvuta daga aibuka, da aminci daga dukkan abin tsoro.

47 Mun kawar da abin da yake zuciyarsu na qulli da gaba, sun zama 'yan 'uwa, masoya juna, suna zaune akan gadaje, sashensu suna kallon sashe.

48 Gajiya bata shafarsu a cikin Ajannah, kuma ba za a fitar dasu daga cikinsu ba, za su dawwama ne a cikinsu.

49 Ya kai wannan Manzo, ka sanar da bayina cewa: “Lallai ni mai yawan gafara ne ga wanda ya tuba daga cikinsu, mai yawan jinqai ne a gare shi”.

50 Kuma ka sanar dasu cewa azabata ita ce azaba mai tsananin raxaxi, don haka su tuba zuwa gare ni, domin su samu gafara ta, su aminta daga azabata.

51 Kuma ka sanar dasu labarin baqin Annabi Ibrahim (A.S) daga cikin Mala'iku, waxanda suka zo masa da albishir na haihuwar yaro, da labarin halaka mutanen Annabi Luxu (A.S).

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Ayoyin sun qunshi dalili bisa ziyarar juna da haxuwa a tsakanin masu tsoron Allah, da kyautata ladabi a tsakaninsu, ta yadda kowannensu yana fuskantar xan 'uwansa, baya juya masa baya. 2 - Ya dace bawa zuciyarsa ta zama a koyaushe tana tsakanin tsoro da fata, kwaxayin rahamar Allah da tsoron azabarsa.

3 - Mala'iku gaba xayansu sun yi ma Annabi Adam (A.S) sujjada ta gaisuwa da girmamawa, amma sai Iblis shi ne kaxai ya qi.

4 - Iblis bashi da qarfi akan waxanda Allah ya shiryar dasu ya zave su, na ya jefa su cikin zunubin da zai hana su samun yafewar Allah.

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٥٢﴾ قَالُوا
 لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ ﴿٥٣﴾ قَالَ أَبَشْرُ تُمُونِي عَلَىٰ أَنْ
 مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيهِ تَبَشِّرُونَ ﴿٥٤﴾ قَالُوا بَشِّرْنَا بِالْحَقِّ
 فَلَا تَكُن مِّنَ الْقَاطِئِينَ ﴿٥٥﴾ قَالَ وَمَنْ يَقْنُطُ مِن رَّحْمَةِ
 رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾ قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ
 ﴿٥٧﴾ قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا آءَالَ لُوطٍ
 إِنَّا لَمُنَجُّوهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾ إِلَّا أَمْرَاتَهُ وَقَدَرْنَا إِن نَّهَاهُم
 الْغَايِبِينَ ﴿٦٠﴾ فَلَمَّا جَاءَ آءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾ قَالَ
 إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّزَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾ قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ
 يَمْتَرُونَ ﴿٦٣﴾ وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٦٤﴾ فَأَسْرِ
 بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ
 وَامْضُ وَاحِيًّا تَوْمَرُونَ ﴿٦٥﴾ وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَانَ
 دَابِرَ هَوْلَاءَ مَقْطُوعٍ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾ وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ
 يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٦٧﴾ قَالَ إِنَّ هَؤُلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ ﴿٦٨﴾
 وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُونِ ﴿٦٩﴾ قَالُوا أَوْلَمْ نُنهَك عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٠﴾

52) Yayin da suka shiga wurinsa, sai suka ce masa: Aminci ya tabbata a gareka (Salam). Sai ya amsa musu da gaisuwar da tafi tasu kyau, ya kawo musu gasasshen xan maraqi don su ci, saboda ya yi zaton su mutane ne. Da ya ga basu ci ba, sai ya ce: “Mu fa mun tsorata daku”.

53) Sai Waxannan Mala'iku suka ce: “Kar ka tsorata, zamu baka labarin abin da zai faranta maka rai ne, shi ne: Da sannu zaka samu xa namiji, masani”.

54) Annabi Ibrahim (A.S) ya ce musu, - cikin mammakin albishiri xin da suka yi masa na xa: “Kuna yi min albishir ne da samun xa, duk da abin da ya same ni na girma da tsufa, to ta wacce fuska kuke min albishi?”.

55) Sai Mala'ikun suka cewa Annabi Ibrahim (A.S): “Mun yi maka albishiri ne da gaskiya, wadda babu kokonto a cikinta, don haka kar ka zama cikin masu xebe qauna daga wannan abin da muka yi maka albishirinsa”.

56) Sai Annabi Ibrahim (A.S) ya ce: “Waye zai xebe qauna daga rahamar Ubangijinsa in ba karkatattu daga tafarkin Allah madaidaici ba?!”

57) Sai Annabi Ibrahim (A.S) ya ce: “To wanne sha'ani ne ya kawo ku, ya ku waxannan 'yan saqo da Allah Maxaukakin Sarki ya aiko?”.

58) Sai Mala'ikun suka ce: “Tabbas Allah ne ya aike mu, domin mu halaka wasu mutane masu varna mai girma, masu girman sharri, sune mutanen Annabi Luxu (A.S)”.

59) Amma ban da iyalan Annabi Luxu (A.S) da mabiyansa muminai, su halakarwar ba zata shafe

su ba. Lallai zamu kuvutar dasu baki xaya daga gareta”. 60) Sai dai matarsa, ita kam tabbas mun hukunta tana cikin waxanda halakawar zata shafe su”. 61) Yayin da Mala'ikun suka isa wajen iyalan Annabi Luxu (A.S) a kamannin mutane (maza). 62) Sai Annabi Luxu (A.S) ya ce musu: “Ku mutane ne wanda ban san su ba”.

63) Sai Mala'ikun suka cewa Annabi Luxu (A.S): “Kar ka tsorata, mun zo maka ne da abin da mutanenka suka kasance suna shakka a cikinsa, na azabar da zata halaka su”.

64) “Kuma mun zo maka ne da gaskiyar da babu wasa a cikinta, Lallai mu masu gaskiya ne cikin abin da muka baka labari”. 65) “Don haka ka fita da iyalanka bayan gushewar wani vangare na dare, ka bi bayansu, kar waninku ya juya baya, saboda ya kalli abin da zai auku gare su, ku tafi zuwa duk inda Allah ya umarce ku tafi”.

66) Kuma muka sanar da Annabi Luxu (A.S) ta hanyar wahayi dangane da abin da muka qaddara faruwarsa, wanda shi ne cewa waxannan mutane za a tunvuke su ta hanyar halakasu gaba xayansu har zuwa na qarshensu, da zarar sun shiga lokacin asuba.

67) Sai mutanen Sadum (Wato mutanen garin Annabi Lux) suka zo suna farin ciki da zuwan baqin Annabi Luxu (A.S) don kwaxayin aikata alfasha da su.

68) Sai Annabi Luxu (A.S) ya ce da su: “Waxannan mutanen, baqina ne, kar ku kunyata ni ta wannan abin da kuke so ku yi”.

69) “Ku ji tsoron Allah, ku bar wannan alfasha, kuma kar ku tozarta ni da wannan mummunan aiki naku”.

70) Sai Mutanensa suka ce masa: “Shin bamu hana ka karwar wani baqo daga cikin mutane ba?”.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Koyar da ladabin baqunta na gaisuwa da sallama a yayin da za a shiga wurin wasu matane. **2** - Duk wanda Allah ya yi masa ni'ima da shiriya da babban ilimi, to bashi da wata hanya ta xebe qauna daga rahamar Allah. **3** - Allah ya hana Annabi Luxu (A.S) da mabiyansa daga waigawa baya a yayin da azaba take saukowa akan mutanen Annabi Luxu ne, saboda kar tausayinsu ya kama su. **4** - Dogewar mutanen Annabi Luxu akan aikata alfasha tare da waxannan baqi dalili ne da yake nuna shafewar basirarsu da tsananin lalacewarsu.

71 Annabi Luxu ya ce musu, yana mai ba wa kansa uzuri a gaban baqinsa: “Ga yarana mata suna cikin matayenku, ku je ku aure su, in har kuna son biyan buqatar sha'awarku ne”.

72 Na rantse da rayuwarka – Ya kai wannan Manzo (S.A.W): Haqiqa mutanen Annabi Lux (S.A.W) cikin tsananin sha'awarsu suke kai-kawo”.

73 Sai wata tsawa mai tsanani, mai halakarwa ta kama su yayin a lokacin hodowar rana.

74 Sai muka juya garinsu, sama ta koma qasa, sannan muka yi musu ruwan duwatsu na laka.

75 Lallai cikin wannan abin da aka ambata na halaka mutanen Annabi Luxu (S.A.W) akwai ayoyi ga masu tunani da lura.

76 Kuma lallai qauyukan Mutanen Annabi Luxu (A.S) suna kan hanya sananniya, matafiyan da suke wuce wa ta wurin suna ganin su.

77 Haqiqa a cikin wannan abin da ya faru akwai aya ga mumina wadda zasu yi izna da ita .

78 Mutanen Annabi Shu'aibu (A.S) waxanda suke zaune a wata alqarya da take kewaye da bishiyoyi azzalumai ne, saboda kafircinsu da Allah da qaryata Manzonsa Annabi Shu'aibu (A.S).

79 Sai muka damqe su, a yayin da azaba ta kama su. Haqiqa qauyukan mutanen Annabi Luxu (A.S) da wurin zaman mutanen Annabi Shu'aibu (A.S) duka suna kan hanya ne fitatta ga duk wanda ya bi ta kan hanyar.

80 Haqiqa Samudawa sun qaryata dukkanin Manzanni, yayin da suka qarya Manzonsa Annabi Salihu. Samudawa su ne mutanen garin Hijri (wuri ne tsakanin Hijaz da Sham).

81 Mun basu hujjoji da alamu masu nuna gaskiyarsa bisa abin da ya zo da shi daga wurin Ubangijinsa, wanda a cikinsu akwai Taguwa, amma sai ba su yi la'akari da waxannan hujjoji ba, basu damu da su ba.

82 Sun kasance suna farfasa duwatsu, don su gina gidajen da zasu zauna a cikinsu, cikin aminci daga duk wani abin da suke jin tsoro. 83 Sai azabar tsawa ta damqe su a yayin da suka shiga lokacin safiya.

84 Abin da suka tanada na dukiya da gidaje basu iya tunquxe musu azabar Allah ba.

85 Ba mu halicci sammai da qassai da abin da ke tsakaninsu kara zube ba, babu wata hikima. Ba mu halicci dukkan waxannan abubuwa ba sai da gaskiya. Haqiqa alqiyama mai zuwa ce babu makawa, don haka ka kawar da kanka –Ya kai wannan Manzo- daga waxannan masu qaryataka, ka yafe musu kyakkyawar yafewa.

86 Haqiqa Ubangijinka – Ya kai wannan Manzo- Shi ne Mahallicin komai, kuma Masanin komai.

87 Haqiqa mun baka Suratul Fatiha, wadda take ayoyi bakwai ce, kuma ita ce Alqur'ani mai girma.

88 Kar ka buxe idonka zuwa ga abin da muka bai wa wasu kafirai, na jin daxi mai gushewa, kuma kar ka yi baqin ciki saboda qaryatawarsu, sannan ka qanqan da kai ga mumina.

89 ka ce –Ya kai wannan Manzo - : “Lallai ni, mai gargaxi ne daga azaba, mai bayyana gargaxinsa”.

90 Ina muku gargaxin kar abin da Allah ya saukar da shi akan waxanda suka rarraba littafin Allah zuwa vangarori ya same ku, waxanda suka yi imani da wani sashe, suka kafirce wa wani sashe.

✿ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Allah idan ya yi nufin ya halaka wata alqarya sai sharrinsu da shishshiginsu su qaru, in suka kai maqura, sai Allah ya aukar musu da irin azabar da suka cancance ta.. 2 - Qyamatar shiga guraben azaba, haka nan shiga maqabartar kafirai, in kuma har mutum ya shiga waxannan wurare to ya yi gaggawar fita. 3 - Kar idon Mumini ya riqa begen kayan qawa na duniya, alhali yana da masaniyar tanadin da Allah Maxaukaki ya yi masa.

4 - Wajibi ne akan Mumini ya yi nesa da mushrikai, kar ya yi baqin ciki in sun qi yin imani, kuma ya zama kusa da mumina, ya qanqan da kai gare su, ya qaunace su koda sun kasance talakawa ne.

قَالَ هَؤُلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ﴿٧١﴾ لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرَتِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿٧٢﴾ فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ مُشْرِقِينَ ﴿٧٣﴾ فَجَعَلْنَا عَلَيْهِمُ
سَافِهًا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٧٤﴾ إِنْ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّمُتَوَسِّمِينَ ﴿٧٥﴾ وَإِنَّهَا لَلسَّبِيلِ مَقِيمٍ ﴿٧٦﴾ إِنْ فِي ذَلِكَ
لَآيَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٧﴾ وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ ظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾
فَأَتَقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمَا لَبِإِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ أَصْحَابُ
الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾ وَءَاتَيْنَاهُمْ ءَايَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ
﴿٨١﴾ وَكَانُوا يُنَجِّتُونَ مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا ءَامِنِينَ ﴿٨٢﴾ فَأَخَذْتَهُمُ
الصَّيْحَةَ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾
وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ
السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ
الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾ وَلَقَدْ ءَاتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنْ الْمَثَانِي
وَالْقُرْءَانَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾ لَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا
مِّنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَخَفِضْ جَنَاحَكَ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾ وَقُلْ
إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾ كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْءَانَ عَضِيَةً ﴿٩١﴾ فَوَرَّيَاكَ لَسَّعَلْنَهُمْ
 أَجْمَعِينَ ﴿٩٢﴾ عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾ فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ
 عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾ إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ ﴿٩٥﴾ الَّذِينَ
 يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾ وَلَقَدْ نَعَّمْنَا
 أَنْكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿٩٧﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ
 مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿٩٨﴾ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿٩٩﴾

سُورَةُ النَّحْلِ

انباتها
١٧٨تتمت
١٦

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَتَىٰ أَمْرَ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾
 يُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
 عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونَ ﴿٢﴾ خَلَقَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣﴾ خَلَقَ
 الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ ﴿٤﴾ وَالْآنَعَمَ
 خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دَفٌّ وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٥﴾
 وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَوْنَ وَحِينَ تَسْرَحُونَ ﴿٦﴾

91 Waxanda suka mayar da Alqur'ani vangarori, suka ce: "Tsafi ne, ko bokanci ne ko waqa ne".

92 To na rantse da Ubangijinka – Ya kai wannan Manzo -: "Tabbas sai mun tambayi duk waxanda suka mayar da shi vangarori a ranar alqiyama".

93 Tabbas sai mun tambaye su dangane da abin da suka kasance suna aikatawa na kafirci da savo a duniya.

94 Don haka – Ya kai wannan Manzo-ka shelanta abin da Allah ya umurceka da shi, na kira zuwa gare shi, kuma kar ka waiwayi abin da mushrikai suke faxa ko aikatawa.

95 Kuma kar ka ji tsoronsu. saboda mun riga mun kareka daga makircin masu izgili cikin shugabannin kafirci na Quraishawa.

96 Waxanda suke yin riqo da wasu abubuwan bauta koma bayan Allah. To da sannu zasu san qarshen mummunan tarayyar da suka yi (wato shirkan).

97 Kuma tabbas mun san cewa kai - wannan Manzo- zuciya tana shiga cikin qunci saboda abin da yake fitowa daga wurinsu na qaryataka, da yi maka izgili.

98 To ka koma zuwa ga Allah ta hanyar tsarkakeshi daga abin da bai dace da shi ba, da yi masa yabo da siffofinsa na xaukaka, kuma ka kasance cikin masu bautar Allah, masu yi masa sallah, don a cikin wannan akwai waraka daga quncin zuciya.

99 Kuma ka dauwama akan bautar Ubangijinka, ka xore a kanta matukar kana da rai har mutuwa ta zo maka kana kan hakan.

Suratun Nahl

An Saukar Da Ita A Makkah

✦ **Daga Manufofin Surar:** Tunatar da bayi ni'imomin Allah, waxanda suke nuni zuwa ga wanda ya yi ni'imar, don lazimta musu bauta masa, da tsoratar da su daga butulcewa ni'imominsa.

✦ **Tafsir:** 1 Abin da Allah ya qaddara na azabarku – Ku Kafirai- ya kusa zuwa, don haka kar ku nemi a gaggauto muku da shi kafin lokacinsa. Allah Maxaukakin Sarki ya tsarkaka daga abin da mushirikai suke sanya masa na abokan tarayya. 2 Allah shi yake saukar da Mala'iku tare da wahayin abin da ya zartar, akan wanda ya ga dama cikin Manzanninsa cewa: "Ku tsoratar da mutane – Ya ku Manzanni- daga haxa Allah da wani a wajen bauta, babu abin bautawa da gaskiya sai ni, don haka ku ji tsorona – Ya ku mutane- ta hanyar biyayya ga umarnina da nesantar abubuwan da na hana". 3 Allah shi ya halicci sammai, ya halicci qassai, ba tare da wani samfuri da ya gabata ba, ya halicce su da gaskiya, bai halicci su don qarya ba. Ya halicce su ne domin a kafa hujja da su bisa girmansa. Ya tsarkaka daga yi masa tarayya da wani da suke yi.

4 Shi ne ya halicci mutum daga wani xigo wulaqantacce, ya yi ta girma bayan girma, halitta bayan halitta, sai ga shi ya zama mai tsananin bayyana jayayya da qarya, don ya shafe gaskiya da ita.

5 Dabbobin ni'ima daga Raquma da Shanu da Awaki duka shi ya halicce su, don amfaninku –Ya ku mutane. Kuma daga cikin wannan amfanin akwai jin ximi da gashinsu, da fatunsu, da wasu amfanin daban da kuke samu daga nonuwansu da fatunsu da bayansu, kuma daga cikinsu ne kuke samun waxanda kuke ci.

6 Kuna yin ado da su yayin da yamma ta yi, da yayin da kuke fitar dasu zuwa wajen kiwo da safiya.

✦ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Kulawar Allah da kiyayewarsa ga Annabi (S.A.W) da bashi kariya daga cutarwar Mushirikai. 2 - Tasbihi da Hamdala da Sallah magani ne na damuwa da baqin ciki, kuma hanya ce ta fita daga cikin qunci da matsatsi da damuwa. 3 - Ana buqata a wajen musulmi a bias dole ya yi ibada wadda ita ce Sallah, ya dauwama har mutuwa ta zo masa, matukar ba suma ya yi ba, ko ya rasa qwaqwalwarsa ya fita daga hankalinsa ba. 4 - Allah ya kira wahayi da sunan ruhi ne (wato rai), saboda da shi ne zukan mutane suke rayuwa. 5 - Allah ya mallaka mana dabbobi, ya hore mana su, kuma ya halatta mana horar da su, da amfani da su, don jinqai a gare mu, daga gare shi Maxaukakin Sarki.

7 Kuma waxannan dabbobi waxanda muka halicce su domin amfaninku, suna xaukan kayayyakinku masu nauyi a lokutan tafiyarku zuwa garuruwan da ba zaku iya zuwa gare su ba, sai cikin matsananciyar wahalar gaske. Lallai Ubangijinku – Ya ku mutane- mai yawan tausayi ne, mai jinqai ne a gareku, da ya hore muku waxannan dabbobin.

8 Kuma Allah ya halitta muku dawakai da alfadarai da jakuna ne, domin ku hau kansu, ku xauki kayanku a kansu, kuma su zama abubuwan ado a gareku, wanda zaku yi ado dasu cikin mutane, kuma zai halicci abin da baku sani ba cikin abin da ya yi nufin halittarsa.

9 Kuma aikin Allah ne ya bayyana tafarki madaidaici mai isarwa zuwa ga yardansa, wanda shi ne musulunci. Kuma akwai daga cikin hanyoyi waxanda suke tafarkin Shaixan ne, sun karkace daga kan gaskiya. Duk wani tafarki wanda ba tafarkin musulunci ba karkatacce ne. Kuma da Allah ya so ya yi muku dace gaba xayanku zuwa imani da ya datar da ku gaba xayanku.

10 Maxaukaki shi ne wanda ya saukar muku da ruwan sama daga hadari, har kuke samun ruwan sha daga wannan ruwan, ku da dabbobinku, kuma da shi ne bishiyoyin da kuke kiwon awakinku suke fitowa.

11 Allah ne yake tsirar muku da tsirrai da kuke ci daga gare su, ta hanyar wannan ruwa, kuma ya tsirar muku da bishiyoyin zaitun da dabino da Inabi da shi, kuma ya tsirar muku da kowane irin kayan gona. Lallai a cikin wannan ruwa da abin da yake faruwa a sanadiyyarsa akwai dalili akan ikon Allah ga mutanen da suke yin tunani cikin halittarsa, sai su kafa hujja da shi wajen girma da xaunkarsa.

12 Kuma ya hore muku dare, don ku nutsu a cikinsa, ku huta, ya hore muku yini kuma don ku nemi abin da zaku rayu da shi a cikinsa, ya hore muku rana, ya sanyata haske, ya hore muku wata ya sanya shi mai bayar da haske, Tauraru ma ya hore muku su da qaddarawarsa, da su ne kuke gane hanya cikin duhun tudu da na kogi, kuke sanin lokuta da wasu abubuwa. Lallai a cikin hore muku waxannan gaba xaya akwai hujjoji bayyanannu akan ikon Allah ga mutanen da suke amfanida hankulansu, domin sune wanda zasu iya riskar hikimarsu.

13 Kuma Maxaukaki ya hore muku duk abin da ya halitta a bayan qasa, waxanda launoninsu sun bambanta, na ma'adinai da dabbobi, da 'yayan itace da tsirrai. Lallai a cikin wannan abin da aka ambata na halitta da horewa akwai hujja a bayyane akan ikon Allah mai tsarki, ga mutanen da suke yin la'akari da shi, kuma suna riskar cewa Allah mai iko ne, kuma mai ni'imatawa. 14 Kuma Allah mai tsarki dai shi ne wanda ya hore muku tekku, ya baku damar shiga cikinsa, da fitar da abin da ke cikinsa, domin ku ci abin da kuke farautowa na kifaye a matsayin wani sabon nama, mai laushi, kuma ku fitar da kayan ado daga cikinsa, waxanda zaku saka a jiki, matanku ma su saka a jikinsu, irin su lu'ulu'u. Kuma zaka ga jiragen ruwa suna suna shiga cikin tekku, kuma kuna shiga cikin jiragen ruwan, don neman falalar Allah da kuke samu daga kasuwanci, kuma don ko kwa godewa Allah akan abin da ya yi muku ni'ima da shi, ku kaxaita shi da ibada.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Yana daga cikin abin da yake nuna girman Allah, yana halittar abin dukkan mutane basu san shi ba, a lokacin da ya yi nufin hakan. 2 - Allah ya halicci Taurari ne domin qawata sama, da gane ganya cikin duhun tudu da na tekku, da sanin lokuta da lissafin shekaru. 3 - Yabo da godiya sun tabbata ga Allah wanda ya yi mana ni'ima da abin da zai gyara rayuwar mu, kuma ya taimake mu bisa samun mafi kyawun rayuwa. 4 - Allah mai tsarki ya yi mana ni'ima na hore mana tekku domin cin nama (Kifi), da fitar da Lu'ulu'u da murjani, da kuma hawa jiragen ruwa, da kasuwanci, da kuma kare garuruwa daga mai mamaya da ta'addancin da mulkin mallaka.

وَتَحْمِلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَىٰ بَلَدٍ لَّمْ تَكُونُوا بِلَاغِيهِ إِلَّا بَشِقِقِ
الْأَنْفِيسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرءُوفٌ رَّحِيمٌ ٧ وَالْخَيْلِ وَالْبِغَالِ
وَالْحَمِيرِ لَتَرْكَبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ ٨
وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَائِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ٩ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَّكُمْ
مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجْرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ١٠ يُبَيِّنُ لَكُمْ
بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ
الشَّمْرَاتِ إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ
١١ وَسَخَّرْنَا لَكُمْ آيَلَهُ وَالنَّهَارَ وَاللَّيْلَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ
وَالنَّجْمُ مَسْخَرَاتٌ بِأَمْرِي إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ١٢ وَمَا ذَرَأْنَا لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا
أَلْوَانَةً إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ١٣
وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَأْكُلُوا مِنْهُ لَحْمًا طَرِيًّا
وَتَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ حَبْلَةً تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَازِرَ
فِيهِ وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ١٤

وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾ وَعَلَّمَتِ وَالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ
﴿١٦﴾ أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾ وَإِنْ
تَعَدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿٢٠﴾ أَمْ مَاتَ
غَيْرَ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٢١﴾ إلهُكُمْ إلهٌ
وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرَةٌ وَهُمْ
مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٢﴾ لَاجِرَمَ رَبِّ اللَّهِ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا
يُعْلِنُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿٢٣﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ
مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٤﴾ لِيَحْمِلُوا
أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِمَّنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضَلُّونَهُمْ
بِغَيْرِ عِلْمٍ إِلَّا سَاءَ مَا يَزُرُونَ ﴿٢٥﴾ قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَأَتَى اللَّهُ بُنْيَانَهُمْ مِنَ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ
مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

15 Kuma ya sanya duwatsu a bayan qasa, don su kafe ta kada ta motsa da ku, ta karkace, kuma ya gudanar da qoramu don ku sha daga cikinsu, ku shayar da dabbobinku, da shukokinku, kuma ya fitar da hanyoyi a cikinta, domin ku bi ta cikinsu, ku kai zuwa ga inda kuka nufa ba tare da kun vata ba. 16 Kuma ya sanya muka alamomi na zahiri a bayan qasa, kuna gane hanya da su a cikin tafiyarku da rana, kuma ya sanya muku taurari a sama don ku gane hanya dasu da daddare. 17 Shin wanda zai halicci waxannan abubuwa da wasunsu daidai yake da wanda baya iya halittar komai?! Shin ba baza ku tuna girman Allah wanda ya halicci komai ba, ku kaxaita shi da bauta ba, kar ku yi masa tarayya da wanda ba ya halittar komai?. 18 Kuma in da zaku yi qoqari – Ya ku mutane- ku qirga ni'imomin Allah masu yawa da ya ni'imta ku da su, ku kididdige su, to da ba zaku iya ba, saboda yawansu, da bambace-bambancensu. Haqika Allah mai yawan gafara ne, ta yadda baya kama ku da rafkanwarku daga barin gode masa ba, mai yawan jinqai ne, ta yadda bai yanke su daga gare ku ba, a sanadiyyar savo da gazawarku wajen gode masa. 19 Allah yana sane da abin da kuke voyewa – Yaku bayi- na ayyukanku, yana sane da abin da kuke bayyanawa daga cikinsu. Babu wani abu a ciki da yake vuya a gare shi. Kuma da sannu zai yi muku sakamako a kansu. 20 Waxanda mushirikai suke bautawa koma bayan Allah, basa halittar komai koda xan qarami ne. Kuma waxanda suke bautawa koma bayan Allah sune suke yin su. To ta yaya zasu yi

bauta ga abin da suke samar da shi da hannuwansu daga cikin gumaka?. 21 Waxannan ababen bauta, duk da cewa masu bauta musu ne, suka samar da su, su daskararru ne ba rayuwa a tare da su, ba ilimi, kuma basu san yausha za a tashe su ba, su da waxanda suke bautawa musu xin, don a jefa su a cikin wutar Jahannama. 22 Abin bautawarku da gaskiya abun bautawa ne guda xaya, bashi da abokin tarayya, shi ne Allah. Waxanda basu yi imani da tashi bayan mutuwa ba, don yin sakamako, zukatansu suna musun kaxaitakar Allah saboda ba tsoronsa a cikinsu, basu yi imani da hisabi ba ko uquba, masu girman kai ne, basa karvar gaskiya, basa sunkuyawa a gare ta. 23 Tabbas Allah yana sane da abin da waxannan suke voyewa na ayyuka, kuma yana sane da abin da suke bayyanawa. Babu abin da yake vuya a gare shi. Kuma da sannu zai saka musu a kan waxannan ayyuka. Allah baya son masu girman kai daga barin bautarsa da miqa wuya zuwa gare shi, yana fushi da su, fushi mai tsanani. 24 Idan aka cewa waxanda suke inkarin kaxaituwar Allah, kuma suke qaryata tashi bayan mutuwa: “Me Allah ya saukar wa Annabi Muhammad (S.A.W) sai su ce: “Ba a saukar masa da komai ba, kawai shi ne ya kawo qissoshin mutanen farko da qarera kinsu da kansa”. 25 Domin qarshen lamarinsu su xauki zunubansu babu rafi, kuma su xauki nauyin zunuban waxanda suka vatar dasu daga musulunci, saboda jahilci da kwaikwayon waxanda suke gabaninsu. Me ya kai munin abin da suka xauka na laifukansu da laifukan mabiyansu. 26 Kafiran da suka gabanin waxannan sun zo da makirce-makirce ga Manzanninsu, sai Allah ya rushe gine-ginensu daga tushensu, rufin ginin ya faxo kansu, kuma azaba ta zo musu ta inda basa tunaninta, domin sun kasance suna tunanin gine-ginensu zasu kare, sai aka halaka su, da gine-ginen gaba xaya.

✿ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - A cikin ayoyin akwai dangogin ni'imomi masu girma da Allah ya yi wa bayinsa, a duqule kuma a fayyace, Allah yana kiran bayi da su, zuwa ga godiya a gare shi, da ambatonsa, da yin kira zuwa gare shi. 2 - Xabi'ar mutum ce zalunci da jajircewa wajen aikata savo, da tauye haqqoqin Ubangijinsa, da yawan butulci ga ni'imominsa. Babu wanda yake nuna godiyarsa a kansu ko ya yi iqrari dasu face wanda Allah ya shiryar da shi. 3 - Mai vatarwa da wanda ya vatar sun yi daidai a cikin laifi, don ba domin vatar da shi da ya yi ba, da ya shiryu da kansa ko da tambayar masu nasaha. 4 - Damqar da Allah yake yi wa masu laifi kwatsam, yafi zama tsananin azaba a gare su, saboda tsoron da yake cikin hakan, savanin abin da zai zo da kaxan kaxan.

27 Sannan ranar alqiyama Allah zai wulaqanta su da azaba, ya qasqantar da su da ita, ya ce musu: “Ina abokan tarayyata da kuka kasance kuna haxa su da ni wajen bauta, kuka kasance kuna gaba da Annabawana da mumina saboda su? Sa malamai na Allah su ce: “Haqiqa wulaqanci da azaba zasu tabbata akan kafirai ranar alqiyama”.

28 Waxanda Mala'ikan mutuwa da mataimakansa zasu xauki rayukansu alhali sun sun zalunci kawunansu da kafirce wa Allah, sai su miqa wuya ga abin da ya sauko musu na mutuwa, suka yi inkarin abin da suka kasance a kansa na kafirci da savo, suna zaton inkarin zai amfane su. Sai a ce musu: “Kun yi qarya. Tabbas kun kasance kafirai, kuna aikata savo. Haqiqa Allah masani ne ga abin da kuka kasance kuna aikatawa a duniya. Babu abin da yake vuya a gare shi daga ciki, kuma da sannu zai saka muku a kansu”.

29 Za a ce musu: “Ku shiga ta qofofin Jahannama gwargwadon ayyukanku, kuna masu zama a cikinta har abada. Tir da makoman masu yin girman kai ga yin imani da Allah, da bauta masa shi kaxai”. 30 Aka cewa waxanda suka ji tsoron Ubangijinsu, ta hanyar biyayya ga umarninsa da nesantar abubuwan da ya hana: “Me Ubangijinku ya saukar wa Annabinku Muhammad (S.A.W)? Sai suka bayar da amsa suka ce: “Allah ya saukar masa da alheri mai girma. Waxanda suka kyautata bauta ga Allah, kuma suka kyautata mu'amalarsu da halittarsa a wannan rayuwa ta duniya suna da kyakkyawan lada, daga ciki akwai samun nasara, da yalwar arziki. Kuma abin da Allah ya tanada

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ فَأَلْقَوْا السَّلْمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَاءٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢٨﴾ فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبَشِّرْهُم بِمَثْوَى الصَّالِحِينَ ﴿٢٩﴾ وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلِلَّذِينَ تَابُوا رِجْزٌ عَذَابٌ مُتَّفِقٌ ﴿٣٠﴾ أَجَزَّتْ عَدْنٌ يَدُكَ لَوْلَا تَجَرَّتْ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهْمُ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ كَذَلِكَ يَجْزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣١﴾ الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ طَيِّبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ أَمْرٌ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٣﴾ فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

musu na lada a lahira yafi alheri sama da abin da ya gaggauta musu a nan duniya. Madalla da wannan gidan lahirar, gidan masu jin tsoron Allah ta hanyar biyayya ga umarninsa da nesantar haninsa”. 31 Aljannatai ne na zama da tabbata, zasu shiga cikinsu, qoramu suna gudana a qasan gine-ginensu da bishiyoyinsu . Suna da dukkan abin da ransu ke sha'awa a cikin waxannan Aljannatai, na abinci da abin sha da sauransu. Da irin wannan sakamakon da aka sakawa masu tsoron Allah cikin al'umman Annabi Muhammad (S.A.W) ne, za a sakawa masu tsoron Allah a cikin al'ummun da suka gabata. 32 Waxanda Mala'ikan mutuwa da mataimakansa zasu xauki rayukansu alhalin zukatansu sun tsarkaka daga kafirci. Mala'iku zasu yi musa magana da cewa: “Aminci ya tabbata a gare ku. Kum kuvuta daga kowane irin aibi. Ku shiga Aljanna a sakamakon abin da kuka kasance kuna aikatawa a duniya na kyakkyawar aqida da ayyuka nagari”. 33 Me waxannan Mushirikai masu qaryata Manzo suke jira, in ba dai Mala'ikan mutuwa da mataimakansa su zo musu, don karvan rayukansu da dukan fuskokinsu da bayansu ba!. Ko Umarnin Allah ya zo na a tumbuke su da azaba a nan duniya?!. Irin wannan aikin da Mushirikai suke yin sa a Makkah, Mushirikai sun yi shi kafin su, sai Allah ya halaka su. bai zaluncesu ba da ya halaka su. Sai dai su ne suka kasance suna zaluntar kawunansu, ta hanya shigar da su hanyoyin halaka na kafircewa Allah. 34 Sai uqubobin ayyukansu da suka kasance suna aikatawa suka sauka a kansu, kuma azabar da suka kasance suna izzili da ita, duk lokacin da aka tunatar da su dangane da ita, ta mamaye su ta ko'ina.

✿ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Fifikon masu ilimi da cewa su ne masu yin furuci da gaskiya a duniya da kuma ranar da za tsayar da shaidu, da kuma cewa zancensu abin la'akari ne a wurin Allah da wurin bayinsa. 2 - Yana daga cikin ladabin Mala'iku ga Allah, jingina sani zuwa ga Allah ba su ce: “Mu, mun san abin da kuke aikatawa ba, da kuma nuna cewa basu san haka xin ba, sai da Allah ya sanar da su. 3 - Yana daga cikin karamcin Allah da baiwarsa, zai ba wa 'yan Aljanna duk abin da suke burinsa, har zai tunatar da su wasu abubuwa na ni'ima, waxanda basu tava xarsuwa a zukatansu ba. 4 - Aiki shi ne sanadiyya da kuma tubali na shiga Aljanna da kuvuta daga wuta. Kuma hakan yana faruwa da rahamar Allah da ni'imarsa ga mumina, ba da dabararsu ko qarfinsu ba.

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَحْنُ وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ﴿٣٥﴾ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ أُعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَيَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْذِبِينَ ﴿٣٦﴾ إِنْ تَحَرَّصَ عَلَى هُدْيِهِمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٣٧﴾ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مِنْ يَمُوتَ بَلَى وَعَدًّا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ يُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ وَكُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَاهَمُوا لِنَبِيِّنَّهِمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَا جَزَاءَ لِكُلِّ مَنَّا لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٤٢﴾

35 Waxanda suka haxa Allah da wasu cikin bautarsu suka ce: “Da Allah ya ga damar mu bauta masa shi kaxai, kar mu haxa shi da wani, wanda ba shi ba, ai da bamu bautawa wani ba koma bayansa, mu da iyayenmu da suka gabace mu. Kuma da ya ga damar kar mu haramta komai da bamu haramta ba”. Irin wannan hujjar vatacciya kafiran farko suka faxa. To babu abin da yake kan Manzanni face isar da saqo a bayyane, na abin da aka umarce su, su isar da shi. Kuma tabbas sun isar. Kuma kafirai basu da wata hujja wajen bayar da uzuri da qaddara, bayan Allah ya sanya musu ganin dama da zavi, kuma ya tura Manzanninsa zuwa gare su.

36 Kuma haqiqa mun aika wa kowace al'umma da ta gabata Manzo, wanda yana umartar mutanensa da su bauta wa Allah shi kaxai, su bar bautar wanda ba shi ba, daga Gumaka da Shaixanu da sauransu. Daga cikinsu an samu wanda Allah ya yi masa dace, ya yi imani da shi, ya bi abin da Manzonsa ya zo masa da shi. Kuma an samu daga cikinsu wanda ya kafircewa Allah, ya savawa Manzonsa, bai samu dacewar Allah ba. Sai vata ya faxa kansa. Don haka ku yi tafiya a bayan qasa don ku gani da idanunku yadda qarshen masu qaryata Manzanni ya zama, bayan azaba da halaka sun sauka a kansu.

37 In za ka yi iya qoqarinka – Ya kai wannan Manzo - na duk abin da zaka iya, na kiran waxannan, kana kwaxayin shiriyar su, kuma ka bi duk wani sababi da zai sa su shiriya, to Allah baya datar da wanda zai vatar da shi zuwa ga shiriya. Kuma basu da wani koma bayan Allah, wanda zai

kawo musu xauki, ya tunkuxe musu azaba. 38 Waxannan masu qaryata tashin alqiyama, sun rantse, sun kai matuqa wajen rantsuwarsu, da dagewa cewa: “Allah ba zai tayar da duk wanda ya mutu ba, ba tare da suna da wata hujja akan hakan ba”. Ba haka lamarin yake ba, Allah zai tayar da dak wanda ya mutu. Alqawari a kanshi na gaskiya. Sai dai mafiya yawan mutane basu san cewa Allah zai tayar da mamata ba. Don haka suke inkarin tashi bayan mutuwa.

39 Zai tayar dasu gaba xayansu ranar alqiyama don ya bayyana musu haqiqanin abin da suka kasance suna savani a kansa na Tauhidi da tashin alqiyama da Annabci, kuma domin Kafirai su san cewa sun kasance maqaryata cikin sanyawa Allah abokan tarayya, da qin yardarsu da tashi bayan mutuwa.

40 Haqiqa mu idan mun ga damar tayar da matattu, to babu wani mai hanawa da zai iya hana mu yin hakan. Kawai muna cewa abin da muka ga damar faruwarsa ne: “Kasance”. Sai ya kasance babu makawa.

41 Waxanda suka bar gidajensu da iyalansu da dukiyoyinsu, suka yi hijira daga garin kafirci zuwa garin musulunci, don neman yardar Allah, bayan kafirai sun azabtar da su, sun quntata musu, to wallahi zamu basu matsayin da zasu kasance masu izza a cikinsu a duniya. Kuma ladan lahira shi ne mafi girma, domin a cikinsa akwai Aljanna. Da waxanda suka qi yin hijira sun san ladan masu hijira, da basu qin yin hijira ba.

42 Waxannan da suka yi hijira don xaukaka kalmar Allah, su ne waxanda suka yi haquri akan cutarwar mutanensu, da rabuwa da danginsu, da qasashensu, kuma suka yi haquri akan biyayya ga Allah. Kuma suna dogaro ne da Ubangijinsu shi kaxai cikin dukkanin lamurransu, sai Allah ya basu wannan babban sakamako.

◆ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Mai hankali shi ne wanda yake yi la'akari, ya xauki wa'azi da abin da ya faru ga vatattu masu qaryata Manzanni, da irin yadda lamarin su ya koma zuwa ga rushewa da lalacewa da azaba da halaka. 2 - Hikimar dake cikin tayar da mamata, da dawo da rayuka, ita ce don Allah ya bayyana gaskiya cikin abin da mutane suke savani a cikinsa, na komai da komai, da lamarin tashin alqiyama. 3 - Fifikon haquri da dogaro ga Allah. Shi haquri saboda abin da ke cikinsa na rinyayar zuciyar. Shi kuma dogaro ga Allah, saboda kamewa daga barin halittu da komawa zuwa ga Allah.

4 - Sakamakon masu hijira, waxanda suka bar gidajensu da dukiyoyinsu, suka yi haquri bisa cutarwa, suka dogara ga Ubangijinsu, shi ne mazauni mai falala, da kyakkyawan matsayi, da rayuwa yardajjiya, da gagarumin arziki mai kyau, da nasara akan abokan gaba, da shugabanci akan garuruwa da bayi.

43 Bamu tava aiko da wani Manzo ba gabaninka

– Ya kai wannan Manzo - face namiji daga cikin mutane, waxanda muke yin wahayi a gare su. Bamu taba aiko manzanni daga cikin Mala'iku ba. Wannan ita ce al'adarmu mai xorewa. Kuma in kuna inkarin wannan, to ku tambayi ma'abota littafi da suka gabace ku, zasu baku labarin cewa dukkan Manzanni sun kasance mutane ne. Basu kasance Mala'iku ba, in har baku san cewa su mutane ne ba.

44 Mun aiko waxannan Manzanni cikin mutane da hujjoji bayyanannu, da saukakkun littafai. Kuma mun saukar maka – Ya kai wannan Manzo - da Alqur'ani ne, don ka bayyana wa mutane duk abin da yake buqatan bayani a cikinsa, ko sa yi amfani da tunaninsu, su wa'aztu da abin da ya qunsa. 45 Shin waxanda suka shirya makirce-makirce don su kawar da mutane daga tafarkin Allah, zasu amince Allah ya kife qasa dasu, kamar yadda ya kifeta da Qaruna. Ko azaba ta zo musu ta inda basa zaton zuwanta?

46 Ko azaba ta same su a yayin da suke kai-kawo a tafiye-tafiyensu, ko a neman arzikinsu, ba za su iya gudu ba, kuma ba za su iya hanata shafarsu ba. 47 Shin sun aminta ne azabar Allah ba zata shafe su ba a lokacin da suke jin tsoronta. To Allah mai iko ne ya azabtar dasu ne a kowane lokaci. Haqiqua Allah mai tausayi ne, mai jin qai, baya yin gaggawar uquba, don ko bayinsa sa tuba zuwa gare shi.

48 Shin waxannan masu qaryata Manzannin baza su yi duba na tunani ba cikin halittar Allah, inuwansu tana karkata dama da hagu, suna bin motsin rana da tafiyarta da rana, suna bin tafiyar wata da daddare, suna qanqan da kai ga Ubangijinsu, suna masu sujjada ta haqiqua, suna maqasqanta.

49 Ga Allah shi kaxai duk abin da yake cikin sammai, da duk abin da yake cikin qassai, na dabbobi suke yin sujjada. Kuma shi kaxai Mala'iku suke wa sujjada, basa yin girman kan yi masa bauta da biyayya.

50 Kuma -duk da abin da suke kai na ibada da biyayya- suna jin tsoron Ubangijinsu wanda yake samansu da zatinsa da ikonsa da mulkinsa, kuma suna aikata duk abin da Ubangijinsu ya yi musu umarni da shi na aikin biyayya.

51 Allah ya cewa dukkanin bayinsa: “Kar ku riqi abubuwan bauta guda biyu. Shi kaxai ne abin bauta da gaskiya, ba shi da na biyu, ba shi da abokin tarayya. Don haka ku ji tsorona ni kaxai. Kar ku ji tsoron wani na.

52 Allah ne kaxai yake da abin da yake cikin sammai, da abin da yake cikin qassai, shi ya halicce su, yake mallakarsu, yake tsara al'amuransu. Kuma shi kaxai ne za a yi wa xa'a da qanqan da kai, da tsarkake zuciyar gare shi, a koyaushe. Shin yanzu wanin Allah kuke jin tsoro?! 'A'a! Ku ji tsoronsa dai shi kaxai.

53 Duk abin da yake tare da ku – Ya ku mutane- na ni'imar Addini, da ta duniya, to daga wurin Allah ne, ba daga waninsa ba. Sannan kuma idan wani bala'i, ko cuta, ko talauci ya shafe ku, zuwa gare shi ne, shi kaxai kuke qanqan da kai da roqo, don ya yaye muku abin da ya sameku. Don haka wanda yake bayar da ni'ima, ya gusar da wahala ai shi ya cancanta a bauta masa, shi kaxai. 54 Sannan idan ya amsa muku kiranku, ya kawar muku da abin yake tare daku na cuta, sai a samu wasu vangare daga cikinku suna yin tarayya da Ubangijinsu cikin bauta, suna bautawa wani tare da shi. Wannan Wane irin rashin mutunci ne?.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Ya dace mai laifi ya ji kunyar yadda ni'imomin Ubangijinsa suke saukowa a kansa, a kowane lokaci, alhali ayyukansa na savo suna hawa wurin Ubangijinsa a kowane lokaci. **2** - Ya dace kafirai da masu qaryata Manzanni da masu savo su ji tsoron kar Allah Maxaukakin Sarki ya kama su da azaba, kwatsam suna zaune basu sani ba. **3** - Dukkan ni'imomi daga Allah Maxaukakin Sarki suke, sawa'un na rayuwa ne, irin su arziki da aminci da lafiya, ko irin su zaman lafiya ne da xaukaka da matsayi da makamantansu. **4** - Mutum baya da wata mafaka don yaye masa cuta a lokacin tsanani sai Allah Maxaukakin Sarki. Sai ka ji yana xaga murya wajen roqonsa, saboda ya san babu wanda zai iya kawar da baqin cikin da yake ciki, sai Allah.

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِيَ إِلَيْهِمْ فَسَلُوا أَهْلَ
الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٣﴾ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ
الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٤﴾
أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ
أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤٥﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ
فِي تَقْلِبِهِمْ فَمَاهُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٤٦﴾ أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَى تَخَوُّفٍ فَإِنَّ
رَبَّكُمْ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٤٧﴾ أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ
يَتَفَيَّؤُا ظِلَالَهُ عَنِ الْأَيْمِينِ وَالسَّمَائِلِ سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ
﴿٤٨﴾ وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَابَّةٍ
وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُسْتَكْبَرُونَ ﴿٤٩﴾ يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ
وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥٠﴾ * وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ
أَشْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ فَآيْتَنِي فَأَرْهَبُونَ ﴿٥١﴾ وَلَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾ وَمَا يَكُومُنَّ
نِعْمَةً مِنْ اللَّهِ لَئِنْ أَذَامَسَّكُمْ أَلْتَضَرُّوْنَ فَيَأْتِيهِ تَجْعُرُونَ ﴿٥٣﴾ ثُمَّ إِذَا
كُشِفَ الضُّرُّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْمَلُونَ ﴿٥٥﴾ وَيَجْعَلُونَ
لِمَا لَا يَعْمَلُونَ نَصِيبًا مِّمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَأَلَّفُ لَكُمْ لَسْتُمْ لَهَا كُنْتُمْ
تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ
﴿٥٧﴾ وَإِذَا بَشَّرْنَا أَحَدَهُمْ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾
يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ
أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السُّوءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
﴿٦٠﴾ وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَابَّةٍ
وَلَكِن يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَحْضِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٦١﴾ وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ
أَلْسِنَتُهُمُ الْكُذِبَ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَىٰ لِأَجْرِمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ
وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾ تَأَلَّفَ لَكُمْ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ
فَزَيَّنَّ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ وَوَلِيُّهُمْ الْيَوْمَ وَلَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٣﴾ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ
الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٦٤﴾

55) Shirkarsu da Allah ta saka su suna butulce wa ni'imomin da Allah ya yi musu, wanda a ciki akwai yaye musu cuta, don haka ne aka ce musu: "Ku ji daxi da abin da kuke ciki na ni'ima, har azabar Allah ta kusa ko ta nesa ta zo muku".

56) Mushirikai suna sanya wa gumakansu waxanda basu da masaniyar komai – saboda daskararru ne, kuma basa amfanarwa ko cutarwa - suna saka musu wani kaso na dukiyoyinsu da muka azurta su da su, suna neman kusanci zuwa gare su da su. Wallahi sai mun tambaye ku – Ya ku Mushirikai- a ranar alqiyama akan abin da kuka kasance kuna riyawa, na cewa waxannan gumaka abubuwan bauta ne, da kuma cewa suna da wani kaso a cikin dukiyoyinku. 57) Mushirikai suna jingina wa Allah 'ya'ya mata, suna qudurce cewa su ne Mala'iku. Suna jingina wa Allah haihuwa. Kuma suna zavar masa abin da basa so wa kawunansu. Allah ya tsarkaka daga barin abin da suke sanya masa, kuma suna sakawa kawunansu abin da ransu suke karkata gare shi na 'ya'ya maza. Wani laifi ne yafi wannan girma?!

58) Idan aka yi wa xaya daga cikin waxannan Mushirikai albishir na haihuwar 'ya mace, sai idonsa ya yi baqi, saboda tsananin qin abin da aka ba shi labarinsa, zuciyarsa ta cika da damuwa da baqin ciki. Amma kuma yana jingina wa Allah abin da bai yarda da shi ga kansa ba!

59) Sai ya riqa vuya, ya bar zuwa wajen mutanensa, saboda munin abin da aka bashi labarinsa, na haihuwar 'ya mace. Zuciyarsa tana raya masa cewa: "Shin ya riqe wannan 'yar, cikin qasqanci

da jin kunya, ko ya binne ta kawai, ya rufe ta cikin turvaya?. Wannan abin da Mushirikai suke hukuntawa ya kai maquta wajen muni, yayin da suke tabbatar wa Ubangijinsu abin da suke qyamarsa ga kawunansu. 60) Kafiran da basu yi imani da lahira ba, suna da mummunan siffa, ta buqatar xa, da jahilci, da kafirci. Allah kuwa yana da kyawawan siffofi, abin godiya, maxaukaka, na girma da kamala, da wadata da ilimi. Kuma shi Mabuwayi ne cikin mulkinsa, wanda babu wanda zai yi rinjaye a kansa, Mai hikima ne a cikin halittarsa da abin da yake shar'antawa.

61) Da Allah yana yi wa mutane uquba saboda zaluncinsu da kafircinsu, da bai bar wani mutum ko dabba a bayan qasa yana takawa a doronta ba. Sai dai yana jinkirta musu ne zuwa wani lokaci sananne cikin iliminsa. Idan wannan qayyadaden lokacin cikin iliminsa ya zo, to ba jinkiri, ba gaggautawa, koda xan qaramin lokaci ne.

62) Suna sanya wa Allah abin da suke qyamar a jingina shi gare su, na 'ya'ya mata, kuma harsunansu suna furta qaryar cewa suna da kyakkyawan matsayi a wurin Allah, in har ya inganta cewa za a tayar dasu kamar yadda suke faxes. Tabbas za su shiga wuta . Kuma lallai a cikinta za a qyale su. Ba zasu fita ba har abada. 63) Wallahi mun aiko da manzanni zuwa al'ummu gabaninka – Ya kai wannan Manzo - sai Shaixan ya qawata musu munanan ayyukansu na shirka da kafirci da savo. Kuma shi ne wanda suke riya zai taimake su ranar alqiyama, to su nemi taimakobnsa xin. Suna da azaba mai raxaxi a ranar alqiyama. 64) Bamu saukar maka da Alqur'ani ba – ya kai wannan manzo- sai don ka bayyana wa mutane gaba xayansu abin da suka yi savani a cikinsa, na tauhidi da tashin alqiyama da hukunce-hukuncen shari'a, kuma sai don Alqur'ani ya zama shiriya da jin qai ga waxanda suka yi imani da Allah da Manzanninsa, da abin da Alqur'ai ya zo da shi, don sune masu amfana da gaskiya.

65) Wallahi mun aiko da manzanni zuwa al'ummu gabaninka – Ya kai wannan Manzo - sai Shaixan ya qawata musu munanan ayyukansu na shirka da kafirci da savo. Kuma shi ne wanda suke riya zai taimake su ranar alqiyama, to su nemi taimakobnsa xin. Suna da azaba mai raxaxi a ranar alqiyama. 64) Bamu saukar maka da Alqur'ani ba – ya kai wannan manzo- sai don ka bayyana wa mutane gaba xayansu abin da suka yi savani a cikinsa, na tauhidi da tashin alqiyama da hukunce-hukuncen shari'a, kuma sai don Alqur'ani ya zama shiriya da jin qai ga waxanda suka yi imani da Allah da Manzanninsa, da abin da Alqur'ai ya zo da shi, don sune masu amfana da gaskiya.

✳️ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Yana daga cikin jahilcin mushirikai jingina wa Allah 'ya'ya mata, da jingina wa kawunansu 'ya'ya maza, da qyamar su ga yara mata, da xaure fuskokinsu don baqin ciki da damuwa, saboda haihuwar 'ya mace, da vuya da xayansu yake yi, ya daina shiga mutane saboda tsananin baqin ciki da jin wulaqanta da abin kunyar da zai same shi a saboda 'ya mace. 2 - Yana daga cikin sunnonin Allah, jinkirta wa kafirai da rashin gaggauta musu uquba don ya bar musu wata dama, na yin imani da tuba. 3 - Manyan ayyukan Annabi (S.A.W) su ne: Bayanin abin da ya zo a cikin Alqur'ani, da bayanin abin da ma'abota addinai da son zuciyar suke savani a kai, cikin Addini da hukunce-hukunce, don hujja ta tsayu a kansu da wannan bayani.

65 Allah ne yake saukar da ruwa daga sama, sai ya rayar da qasa da shi, ta hanyar fitar da tsirrai a bayanta, bayan ta kasance busasshiya. Haqiqa a cikin saukar da ruwa daga sama, da fitar da tsirrai a bayan qasa, akwai dalili mabayyani akan ikon Allah a wurin mutanen da suke sauraron zancen Allah, kuma suna yin tunani a cikinsa.

66 Kuma lallai – ya ku mutane- kuna da abin lura da zaku wa'azantu da shi a cikin raquma da Shanu da Awaki, ta yadda muna shayar da ku nonon hantsarsu, wanda yake fita daga tsakanin abin da yake ciki, na sauran abincin da suka ci, da abin da ke cikin jiki na jini, amma duk da haka yana fitowa nono tatacce mai tsabta, mai daxin sha ga masu shan sa. 67 Akwai wa'azi cikin abin da muke azurta ku da shi na dabino, da inabi, wanda kuke yin kayan maye mai tafiyar da hankali da shi, wanda hakan bashi da kyau, sannan kuna samun arziki daga gare su, wanda kuke amfani da shi, irin su dabino da zabibi da khallu da sauransu. Lallai a cikin wannan abin da aka ambata akwai abin da yake nuna ikon Allah da ni'imarsa akan bayinsa ga mutane masu hankalta, don su ne masu xaukan izna. 68 Ubangijinka – Ya kai wannan manzo- ya yi wa qudan Zuma ilhama, ya shiryar da shi cewa: “Ka riqi duwatsu su zamar maka gida da bishiyoyi da abin da mutane suke ginawa, su xaga shi, su yi masa rufi”.

69 Sannan ka ci daga duk abin da kake sha'awarsa na kayan gona, kuma ka bi hanyoyin da Ubangijinka ya shiryar da kai, cewa ka bi su a sauwaqe. Ruwan zuma yana fita daga cikin wancan Qudan zuma xin, mai launuka daban-daban, akwai fari da fatsi-fatsi da wasunsu. A cikinsa akwai w'araka ga mutane, za su yiwa marasa lafiya magani da shi. Lallai a cikin yin ilhama ga wannan Qudan zuman da ruwan zuman da yake fitowa daga cikinsu, akwai hujja akan ikon Allah da gudanarwarsa da al'amuran halittarsa, ga mutane masu tunani, don su ne masu xaukan izina.

70 Allah shi ya hali ce ku ba tare da ya ga wani samfuri da ya gabata ba, kuma shi ne yake kashe ku a qarshen ajalinku. A cikinku akwai waxanda ajalinsu ya kan yi tsawo zuwa mafi munin matakan rayuwa, wanda shi ne tsufa tukuf, har ba zai iya sanin komai ba, cikin abin da ya sani. Lallai Allah masani ne, babu abin da yake vuya a gare shi, daga ayyukan bayin shi, mai iko ne, babu abin da yake gagarar shi. 71 Allah shi ne ya fifita sashenku akan sashe, cikin abin da ya ba ku na arziki, ya sanya mawadaci da matalauci a cikinku, da shugaba da wanda ake shugabanta. Ka ga waxanda Allah ya fifita su cikin arziki ai ba zasu mayar da abin da Allah ya basu, zuwa ga bayinsu ba, har su zama abokan tarayyarsu daidai wa daidai a cikin mallakarsa. Ta yaya zasu yardar wa Allah abokan tarayya cikin bayinsa, amma baza su yardar wa kawunansu abokan tarayya cikin bayinsu ba, waxanda za su yi daidai da su? Wane irin zalunci ne wannan, kuma wace irin butulcewa ce ga ni'imar Allah wadda ta fi wannan tsananin muni?!

72 Allah ya sanya muku mataye daga jinsinku – Ya ku mutane - waxanda zasu xebe muku kewa, kuma ya sanya muku 'ya'ya da jikoki daga matanku, kuma ya azurta ku da kyawawan abinci – kamar nama da tsirrai da kayan marmari-. Yanzu da varna daga cikin gumaka za su yi imani, amma kuma da ni'imomin Allah masu yawa, waxanda baza su qirgu ba suke yi wa butulci, su qi godewa Allah, ta hanyar yin imani da shi, shi kaxai?!

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Allah Maxaukakin Sarki ya sanya wa bayinsa a cikin 'ya'yan itacen Dabino da Inabi wasu abubuwa masu amfani ga bayinsa, da maslahohi da arziki, waxanda bayi suke cin su xanye da nunanne, a take, ko bayan an adana shi a matsayin abinci ko abin sha.

2 - A cikin halittar qananan Qudajen Zuma da abin da yake fita daga cikinsu na zuma mai zaqi, mai mai launi daban daban, gwargwadon savanin qasarsu da wuraren kiwonsu, akwai dalili babba da yake nuna kulawar Allah Maxaukakin Sarki, da tausayinsa ga bayinsa, da nuna cewa shine wanda bai dace a so wani koma bayansa ba, ko a kira waninsa kira na ibada. **3** - Yana daga cikin babbar baiwar Allah ga bayinsa da ya sanya musu mata wanxanda zasu samu natsuwa tare da su, kuma ya sa daga matan ne, za su samu 'ya'ya waxanda za su ji sanyin idanu da su, su yi musu hidima, su biya musu baqatunsu, kuma su amfana da su ta fuskoki masu yawa.

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾ وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لَسُقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ ﴿٦٦﴾ وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَّخِذُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرِزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾ وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُيُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٨﴾ ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُبُلَ رَبِّكِ ذُلُلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾ وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْدَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾ وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَأْدِي رِزْقِهِمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ ﴿٧١﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٧٢﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٧٦﴾ فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ
إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧٧﴾ * ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا
مَّمْلُوكًا لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَمَن رَزَقْنَاهُ مِنَّا رِزْقًا حَسَنًا
فَهُوَ يَنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ
أَحَدُهُمَا أَبْكُمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَى مَوْلَاهُ
أَيْنَمَا يُوَجِّههُ لَأَيَّاتِ بَٰخِرٍ هَلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَن يَأْمُرُ
بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٧٩﴾ وَاللَّهُ غَيِّبُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمَحٍ
الْبَصِيرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٨٠﴾
وَاللَّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا
وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٨١﴾ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوِّ السَّمَاءِ
مَا يَمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٨٢﴾

73 Waxannan Mushirikai suna bautawa wasu gumaka koma bayan Allah, gumakan da basa iya wadata su da wani arziki a cikin sammai ko a qassai, basu da ikon haka, saboda kasancewarsu daskararru, babu rai ko ilimi a tare da su.

74 Don haka –Ya ku mutane - kar ku sanya wa Allah makamanta daga cikin waxannan gumaka, waxanda ba sa amfanarwa ko cutarwa. Haqiqa Allah ba shi da wanda ya yi kama da shi, ballantana ku haxa shi da su wajen bauta. Allah ya san abin da yake da shi na siffofin kamala da xaukaka, amma ku baku san haka ba, shi yasa kuke faxawa cikin haxa shi da wasu cikin bauta, kuna da'awar ya yi kama da gumakanku.

75 Allah ya buga wani misali, don mayar da martani ga mushirikai, na wani bawan da aka mallaka, bai yi komai ba, ba shi da abin da zai ciyar. Ga kuma xa mai 'yanci, wanda muka ba shi dukiya ta halal daga wurinmu, yana juya ta yadda ya ga dama, yana bayar da abin da ya ga dama a fili da voye. To waxannan mutane biyu baza su yi daidai ba. To ta yaya zaku daidaita tsakanin Allah, mai mulki da juya komai cikin mulkinsa yadda ya ga dama, da waxannan gajiyayyun gumakanku?! Yabo ya tabbata ga Allah, wanda ya cancanci yabo!. Sai dai mafi yawan Mushirikai basu san kaxaituwar Allah da cancantarsa da bauta ba, da cancantar a bauta masa shi kaxai.

76 Allah ya sake buga wani misalin don mayar da martani gare su. Shi ne misalin mutane biyu: Xayansu bebe ne, baya ji, baya magana, kuma baya fahimta, saboda bebancinsa da kurumtakarsa, baya iya amfanar da kansa ko ya amfanar da waninsa, sannan kuma ya zama nauyi akan wanda

yake kula da shi, yake jivintar lamarinsa, duk inda ya tura shi, bai kawo masa wani alheri, bai biya masa buqata. Shin wanda wannan shi ne halinsa zai yi daidai da wanda yake mai lafiyayyen kunne da furuci, wanda ake amfana da shi, yana umartar mutane da yin adalci, kuma ga yana kan tafarki madaidaici, wanda babu wata karkacewa a cikinsa?! To ta yaya ne – Ya ku mushirikai- zaku daidaita tsakanin Allah, wanda ya siffantu da siffofin kamala da girma, ku daidaita shi da gumakanku waxanda ba sa ji, ba sa magana, ba sa jawo amfani, ba sa yaye cuta?! 77 Allah shi kaxai yake da ilimin abin da ya vuya cikin sammai, da abin da ya vuya cikin qassai. Shi kaxai ya qevanta da sanin haka, koma bayan kowa daga cikin halittarsa. lamarin Alqiyama wadda take tana cikin voyayyun abubuwan da Allah ya kevanta da su, wajen saurin zuwanta, idan Allah ya ga dama, kai kace kamar qiftawar ido ne da rufewarsa. kai! Yafi haka ma kusa. Haqiqa Allah mai iko ne akan komai. Babu abin da ke gagararsa. Idan ya yi nufin faruwar wani abu, sai ya ce masa: “Kasance”. Sai ya kasance. 78 Allah shi ne ya fitar daku –Ya ku mutane- daga cikin iyayenku mata, bayan qarewar lokacin ciki, kuna qananan yara, ba kwa gane komai, sannan ya sanya muku kunne, don ku ji da shi, da idanu don ku gani dasu, da zukata don ku hankalta da su, da fatan ko zaku gode masa akan abin da ya yi muku ni'imarsa. 79 Waxannan mushirikai ba sa kallon tsuntsu waxanda aka hore su, aka sauwaka musu tashi a cikin iska, da abin da Allah ya ba su na fikafiki, da kaxawar iska, kuma ya kimsa su kame fikafikansu kuma su buxe su. Ba wanda yake riqe su a cikin wannan iska ya hana su faxowa sai Allah mai iko. haqiqa a cikin wannan horarwa, da riqe su kar su faxo akwai hujjoji ga mutane masu yin imani da Allah, don sune waxanda suke amfana da hujjoji da abubuwan izna.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Allah Maxaukakin Sarki yana da hikima mai girma wajen raba arziki tsakanin bayinsa, don ya saka mawadaci da matalauci da na tsaka-tsakiya a cikinsu domin halitta ta cika, mutane su rayu da juna kuma sashe ya yi wa sashe hidima. 2 - Misalai guda biyu da suke cikin ayoyin sun nuna vatan Mushirikai da vacin bautar gumaka, domin Ubangijin da ake masa bauta ya wajaba ya zama mamallaki, mai ikon juya komai, da amfanar da waninsa cikin masu yi masa bauta, da yin umarni da alheri da adalci. 3 - Yana daga cikin ni'imomin Allah Maxaukakin Sarki da abubuwan da suke nuna ikonsa, Halittar mutane da ya yi a cikin mahaifan iyayensu mata, basu da ilimin komai, sannan ya ba su hanyoyin samun ilim, ji da gani da zuciya, da su ne suke samun ilim, suke riskar abubuwa.

80 Allah Maxaukakin Sarki ya saka muku matabbata da wurin hutu a cikin gidajenku da kuke ginawa da duwatsu da waninsu. Kuma ya sanya muku hemomi da rumfuna, waxanda kuke yin su da fatun raquma da shanu da awaki a qauyuka, kuna yin su kamar gidajen birane, suna muku saukin xauka a tafiye tafiyenku, daga wani wuri zuwa wani, kuna kafa su a cikin sauki yayin da zaku yada zango. Kuma ya sanya muku gashin Raquma da na Shanu da na Awaki su zama abubuwan ado da tufafi da marufin gidajenku, kuna more rayuwanku da su har zuwa wani lokaci ayyananne.

81 Allah ya sanya muku abin da zaku kare kanku daga zafin rana da shi. Ya sanya muku mashiga da koguna inda zaku vuya a cikinsu a lokacin sanyi da zafi da abokan gaba. Ya sanya muku tufafi da riguna daga auduga da waninta, suna kare muku zafi da sanyi, ya sanya muku garkuwa da take kare ku daga sukan sashenku a wajen yaqi, makami baya shiga jikinku, kamar yadda Allah ya yi muku ni'imomin da suka gabata, haka yake cika muku ni'imominsa a kanku, don fatan ku jayu zuwa ga Allah shi kaxai, kada ku haxa shi da wani abu a wajen bauta.

82 Idan suka bijire suka qi yin imani da gaskata abin da ka zo da shi, to babu abin da aka xora maka –ya kai wannan Manzo - face isar da abin da aka umarceka ka isar da shi, isarwa mabayyaniya. Ba aikinka ba ne ka tilasta su su shiryu.

83 Mushirikai suna sane da ni'imomin da Allah ya yi musu, wanda a cikinsu akwai turo da Annabi (S.A.W) zuwa gare su, amma duk da haka sai su butulce wa ni'imomin Allah, su qi gode masa a kansu, su qaryata Manzonsa. Mafiya yawansu masu butuce wa ni'imar Allah Maxaukakin Sarki ne.

84 Ya kai wannan Manzo ka tuna lokacin da Allah zai tayar wa kowace al'umma Manzonta da ya aika mata, don ya yi shaida akan imanin wanda ya yi imani daga cikinsu, da wanda ya kafirce daga cikinsu, sannan bayan haka baza bawa kafirai damar bayar da wani uzuri ba, akan abin da suke kai na kafirci, kuma ba za a dawo da su duniya ba ballantana su yi abin da Ubangijinsu zai yarda da su, saboda lahira gidan hisabi ne ba gidan aiki bane.

85 Kuma idan Mushirikai azzalumai sun yi ido huxu da azaba to ba za a sassauta musu azabar ba, kuma ba za a jira su, don a jinkirta musu azaba ba. Za a shigar da su cikinta ne su zauna har abada.

86 Idan Mushirikai suka yi ido huxu a lahira da abubuwan bautarsu, waxanda suke bautawa a duniya sai su ce: “Ya ubangijinmu, waxannan su ne abokan tarayyar da muka kasance muna bautawa koma bayanka”. Sun faxi haka ne domin su xora musu laifukansu. Sai Allah ya ba abubuwan bautarsu baki, sai su yi musu raddi su ce: “Haqiqa ku –Mushirikai- maqaryata ne cikin bautarku ga abokann tarayya tare da Allah. Ai ba shi da wani abokin tarayya ballantana a bauta masa”.

87 Mushrikai sun miqa wuya, sun sallama wa Allah shi kaxai. Kuma duk wani abu wanda suka qago shi na iqrarin cewa gumakansu za su yi musu ceto a wurin Allah ya tafi a banza.

✿ Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:

- 1 - Ayoyin sun nuna hallaccin amfani da fatun tumaki da na raquma da na awaki a kowane yanayi, har da amfani da su a gidaje da kayayakin gida.
- 2 - Yawan ni'imomi suna daga cikin dalilan da suke jawo qara godewa Allah, da yabo gare shi.
- 3 - Wanda zai bada shaida a kan kowace al'umma shi ne wanda ya fi kowa a cikin shaidu tsarki, da adalci, su ne Manzanni waxanda idan suka ba da shaida, an gama hukunci.
- 4 - A cikin faxin Allah (Da tufafi masu kare muku sukan junanku a wurin yaqi) akwai dalili cewa bayi su yi shirin tanadin jihadi, domin su yi amfani da shi wajen yaqar maqiya.

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَابِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثْنَا وَمِئَةً إِلَىٰ حِينٍ ﴿٨٠﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْجِبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيكُمُ بَأْسَكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٨١﴾ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلِغُ الْمُبِينُ ﴿٨٢﴾ يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يَنْكُرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٣﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٨٤﴾ وَإِذْ أَرَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذْ أَرَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرَكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شُرَكَائُنَا الَّذِينَ كُنَّا نَدْعُو مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ إِنَّكُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٨٦﴾ وَالْقَوْلُ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ يَذِ السَّلَامِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿٨٧﴾

88 Waxanda suka kafircewa Allah, kuma suka kawar da wasunsu daga bin tafarkin Allah, zamu qara musu azaba – saboda lalacewarsu da varnansu na vatar da wasunsu- akan azabar da suka cancanta da ita saboda kafircinsu.

89 Ya kai wannan Manzo ka tuna ranar da zamu tayar wa da kowace al'umma Manzo, wanda zai bayar da shaida a kan abin da suke kai na kafirci ko imani. Wannan Manzo jinsinsu ne, kuma yana magana da yarensu. Muka zo da kai – Ya kai wannan Manzo- a matsayin mai bayar da shaida akan al'ummu baki xaya. Mun saukar maka da Alqur'ani don ka yi bayanin duk abin da yake buqatar bayani a cikinsa, na halal da haram, da lada da uquba da sauransu. Kuma Mun saukar da shi don shiryar da mutane zuwa ga gaskiya, da jin qai ga wanda ya yi imani da shi, ya yi aiki da abin da yake ciki, kuma albishir ne ga mumina, waxanda suka yi imani da Allah, da abin da suke jira na ni'ima mai xorewa.

90 Haqiqa Allah yana umartar bayinsa da adalci, shi ne kowane bawa ya bayar da haqqoqin Allah da haqqoqin bayi, kuma kada ya fifita wani akan wani a cikin hukunci, sai da haqqin da zai wajabta a yi fifikon. Kuma yana umarni da kyautatawa, shi ne bawa ya yi abin da bai wajabta a kansa ba, kamar ciyarwa ta nafila da yafe zalunci, kuma yana umarni da ba wa makusanta abin da suke buqata. Kuma yana hana duk wani mummunan abu, kamar mummunan magana da aiki kamar zina, yana hana dukkan abin da shari'a bata so, na dukkanin savo. Ya hana zalunci, da yi wa

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا
فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾ وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي
كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِّنْ أَنفُسِهِمْ وَجَعْنَا بِكَ
شَهِيدًا عَلَىٰ هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِّكُلِّ
شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾ * إِنَّ اللَّهَ
يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ
﴿٩٠﴾ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ
بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ
اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٩١﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي نَقَضَتْ
عَزْلَهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَّخِذُونَ أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا
بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يَبْلُوكُمُ اللَّهُ
بِهِ وَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ
﴿٩٢﴾ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَٰكِن يُضِلُّ مَنْ
يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَلَنَسُئَلَنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

mutane girman kai, Allah yana muku wa'azi da ku aikata abin da yake umartarku, ku bar abin da ya hana ku a cikin wannan aya, da fatan zaku xau izina da abin da aka yi muku wa'azi da shi.

91 Ku cika duk wani alqawarin da kuka yi wa Allah, ko kuka yi tsakaninku da mutane. Kada ku warware ransterantsen da kuka yi, bayan kun qarfasu da sunan Allah, kuma kun saka Allah a matsayin shaida a kanku, na cewa zaku cika abin da kuka yi rantsuwa a kai. Lallai Allah yana sane da abin da kuke aikatawa. Babu abin da yake vuya a gare shi. Kuma da sannu zai saka muku a kansa. 92 Kada ku zama wawaye, masu raunin hankali a dalilin warware alqawura, ku zama kamar matar nan wawuya wadda ta wahala wajen saqa audugarta, ta saqata da kyau, sai kuma ta dawo ta warware ta, ta mayar da ita kamar yadda take kafin ta saqa ta, ta yi wahala wajen saqa da warwarewa, kuma bata samu abin da take nema ba. Ku mayar da rantse-rantsenku yaudara, sahenku yana yaudarar sashe, an hana ku hakan ne don al'ummarku tafi al'ummar abokan gabarku yawa da qarfi. Don haka Allah yana jarrabawa ku ne da cika alqawura, ya ga zaku cika ko zaku karya? Tabbas haqiqa sai Allah ya bayyana muku duk abin da kuka kasance kuna savani a cikinsa a duniya, a ranar alqiyama, ya bayyana wanda yake kan shiriya, da wanda yake kan vata, da mai gaskiya da mai qarya.

93 Da Allah ya ga dama da ya sanyaku al'umma guda xaya, masu haxin kai akan gaskiya, sai dai yadda lamarin yake Allah yana vatar da wanda ya ga dama, ta hanyar qasqantar da shi, da qin gaskiya, da cika alqawari, kuma yana datar da wanda ya ga dama da falalarsa. Tabbas Wallahi sai an tambayeku a ranar alqiyama dangane da abin da kuka kasance kuna aikatawa a duniya.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Kafiran da suke kawar da mutane daga tafarkin Allah suna da wata azaba wadda za a ruvanya musu ita, saboda varnarsu a duniya ta kafirci da savo. 2 - Qasa bata wofinta daga mutanen kirki da ma'abota ilimi. Kuma su ne jagororin shiriya, halifofin Annabawa. Malamai su ne masu kiyaye shari'o'in da Annabawa suka zo da su. 3 - Waxannan ayoyi sun nuna ginshiqa abin da rayuwar al'ummar musulmi take ginuwa a kai, a rayuwarsu su kaxai da rayuwarsu da sauran mutane, da ma qasa gaba xaya. 4 - Ayoyin sun hana karvar rashawa, da karvar dukiya akan warware alqawari.

94 Kada ku mayar da rantse-rantsenku abin yaudara, sashenku suna yaudarar sashe da su, kuna bin son zukatanku da su, ku warware su lokacin da kuka ga dama, ku cika su a lokacin da kuka dama. To idan kuka aikata haka, zaku zame daga kan tafarki madaidaici bayan da kun tabbata a kansa, kuma zaku xanxani azaba, soboda vacewarku daga tafarkin Allah, da vatar da wasunku da kuka yi daga gare shi. Kuma kuna da azaba wadda za a ninka ta.

95 Kar ku musanya alqawarin Allah da wani qaramin farashi a matsayin ladan sava alqawari da rashin cika alqawari. Lallai abin da ke wurin Allah na nasara da ganima a nan gidan duniya, da abin da ke wurinsa na ni'ima dauwamammiya a lahira shi ya fi muku alheri sama da abin da zaku samu na wani farashi xan qaxan, bisa sava alqawari, in har kun kasance kuna da sanin haka.

96 Abin da ke wurinku – ya ku Mutane- na dukiya da jin daxi da ni'imomi mai qarewa ne duk yawansa. Abin da ke wurin Allah na sakamako kuwa mai wanzuwa ne. To ta yaya zaku fifita mai qarewa akan mai dawwama? Lallai da sannu zamu sakawa waxanda suka yi haquri akan alqawuransu, basu karya su ba, da sakamako wanda ya fi abin da suka kasance suna aikatawa, na ayyukan biyyayya. Zamu saka musu bisa kyakkyawa xaya da lada goma irinta, zuwa ninki xari bakwai, zuwa ninkin ba ninkin masu yawa.

97 Duk wanda ya yi kyakkyawan aiki wanda ya dace da shari'a, namiji ne ko mace, alhali yana mai imani da Allah, to wallahi zamu bashi kyakkyawar rayuwa, ta hanyar yarda da abin da Allah da hukunta, da wadatar zuci, da dace a cikin ayyukan xa'a. Kuma wallahi zamu saka musu a lahira da sakamakon da ya fi abin da suke aikatawa na ayyukan qwarai. 98 Idan ka yi niyyar karatun Al-qur'ani - Ya kai Mumini- to ka roqi Allah ya kare ka daga wasiwasin Shaixan, wanda yake korarre daga rahamar Allah.

99 Haqiqa Shaixan ba shi da wani iko akan waxanda suka yi imani da Allah, kuma suna dogara da Ubangijinsu shi kaxai a cikin al'amuransu gaba xaya. 100 Ikonsa na sanya wasiwasi yana kan waxanda suka riqe shi majivinjin lamari ne kawai, kuma suke masa biyayya bisa vatarwarsa, da waxanda suka kasance saboda vatarwarsu suka zama mushirikai, suna haxa Allah da waninsa cikin bauta.

101 Kuma idan muka shafe wani hukunci na Alqur'ani da wani daban – alhali Allah shi ya fi sanin abin da yake shafewa na Alqur'ani, saboda wata hikima, kuma shi ne mafi sanin abin da ba zai shafe shi ba daga cikinsa- sai su ce: “Kawai dai kai – Muhammad maqaryaci, kana qirqirar qarya ka jingina Allah. To ba haka abin yake ba! Mafiya yawansu basu san cewa shafe hukunci yana kasancewa ne saboda wata hikima ta Allah wadda take babba.

102 Kace musu –Ya kai wannan Manzo -:Mala'ika Jibrilu (A.S) ne ya saukar da wannan Alqur'ani daga wurin Allah, da gaskiya, kuma babu kuskure a cikinsa, babu canji, babu juya abu zuwa wani abu a cikinsa, domin ya tabbatar da waxanda suka yi imani da Allah akan imaninsu, a duk lokacin da sabon abu ya sauka daga cikinsa, aka shafe wani sashe daga cikinsa, don ya zama shiriya a gare su zuwa ga gaskiya, da albishir ga musulmai na abin da zasu samu na lada mai girma.

✿ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:** 1 - Kyakkyawan aikin, wanda yake tare da imani yana sanya rayuwa ta yi kyau. 2 - Hanyar kuvuta daga sharrin Shaixan ita ce komawa zuwa ga Allah, ta hanyar neman tsarinsa daga sharrinsa. 3 - Wajibi ne akan Muminai su saka Alqur'ani ya zama jogoransu, su tarbiyyantu da ilmukansa, su xabi'antu da xabi'o'insa, su haskaka da haskensa, kuma da haka ne al'amuransu na addini da rayuwa zasu daidaita. 4 - Shafe hukunce-hukunce ya faru a lokacin saukar wahayi ne, saboda wata hikima, wadda ita ce, lura da maslaha da abububuwan da suke faruwa, da jujjuyawar yanayi na xan Adam.

وَلَا تَتَّخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ فَتَزِلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوَاءَ بِمَا صَدَدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٩٤﴾ وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩٥﴾ مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾ مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾ فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ ﴿٩٨﴾ إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءٰمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٩٩﴾ إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٠﴾ وَإِذَا بَدَلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةٍ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنزِلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٍ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٠١﴾ قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِن رَّبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُثَبِّتَ الَّذِينَ ءٰمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ ﴿١٠٢﴾

وَلَقَدْ نَعَلْمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ بَشَرٌ لِّسَانُ
 الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمِيٌّ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ ﴿١٠٣﴾
 وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِعَايَتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ
 وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠٤﴾ إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِعَايَتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٠٥﴾
 مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ
 مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ
 صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾
 ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
 الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٠٧﴾
 أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعِهِمْ
 وَأَبْصَرِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٠٨﴾ لَاجِرَمَ
 أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٩﴾ ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ
 لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثَمَّ جَاهِدُوا
 وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٠﴾

103 Kuma tabbas muna sane da cewa mushirikai suna faxin cewa: Lallai Muhammad (S.A.W) wani mutum ne yake koya masa wannan Alqur'anin". qarya suke yi cikin wannan maganar ta su, yaren wanda suke riya cewa shine yake koyar da shi ba larabci ba ne. Shi kuwa wannan Alqur'anin ya sauka ne da harshen larabci bayyananne, mai cike da qololuwar fasaha. To ta yaya zasu riya cewa yana xauko shi ne daga wanda ba balarabe ba?!

104 Lallai waxanda ba su yi imani da cewa ayoyin Allah daga wurinsa suke ba, to Allah ba zai datar dasu zuwa ga shiriyar ba, matukar sun dage akan haka. Kuma suna da wata azaba mai raxaxi a saboda abin da suke kai na kafirce wa Allah da qaryata ayoyinsa.

105 Annabi Muhammad (S.A.W) ba maqaryaci bane cikin abin da ya zo da shi daga wurin Ubangijinsa. Wanxanda basu gasgata ayoyin Allah ba, su ne suke qirqirar qarya, saboda basa jin tsoron azaba, kuma basa fatan samun wani lada. Waxanda suka siffatu da kafirci su ne maqaryata, saboda qarya al'adarsu ce, da suka saba da ita.

106 Duk wanda ya kafirce wa Allah bayan imaninsa, in ba wanda aka tilasta shi akan kafirci ba, har aka sanya shi ya furta kalmar kafirci da harshensa, amma zuciyarsa tana nutse da imani, ta sakankance da shi, amma wanda zuciyarsa ta nutsu da kafirci, har ya zavi kafirci ya fifita shi akan imani, ya yi furuci da shi da zavinsa, to wannan ya yi ridda daga musulunci, Irin

waxannan fushin Allah ya tabbata a kansu, kuma suna da azaba mai girma.

107 Sun yi ridda ne daga musulunci saboda sun fifita abin da zasu samu na kayan duniya, a matsayin ladan kafircewa lahira, Haqiqa Allah baya datar da mutanen da suke kafirai zuwa ga imani, yana qasqanta su ne.

108 Waxannan suka siffatu da ridda bayan imani, su ne waxanda Allah ya rufe zukatansu, don haka basa fahimtar wa'azi, ya saka murfi a jin su don haka basa jin wa'azi, irin jin da za a amfana da shi, kuma ya saka murfi akan ganinsu, basa ganin ayoyin Allah masu nuni zuwa ga imani. Kuma waxannan sune rafkanannu daga barin sabubban rabauta da tavewa, da abin da Allah ya tanadar musu na azaba.

109 Tabbas lallai su a ranar alqiyama sune hasararru, waxanda suka yi hasarar kawunansu, saboda kafircinsu bayan imaninsu, wanda da sun yi riqo da shi da sun shiga Aljanna.

110 Sanna kuma lallai Ubangijinka – ya kai wannan Manzo- Mai yawan gafara ne, mai yawan jin qai ne ga raunana daga cikin mumina, waxanda suka yi hijira daga Makka zuwa Madina bayan Mushirikai sun azabtar da su, sun fitine su cikin addininsu, har sun kai ga furta kalmar kafirci, alhalin zukatansu suna cikin nutsuwa da imani, sannan suka yi jihadi don xaunka kalmar Allah, don kalmar Allah da zama ita ce maxaukakiya, kalmar kafirci kuma ta zama mafi qasqanci, kuma suka yi haquri bisa wahalar jihadi. Lallai Ubangijinka bayan waccar fitinar da aka fitine su da ita, da azabar da aka azabtar da su da ita, har suka furta kalmar kafirci, mai yawan gafara ne a gare su, mai jinqai a gare su. Don ai ba su furta kalmar kafirci ba, sai da aka tilasta su.

✿ Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa:

1 - Yin rangwame ga wanda aka tilasta shi ya furta kalmar kafirci a baka da zahiri, tare da natsuwa da imani a cikin zuciyarsa. 2 - Waxanda suka yi ridda sun jawo wa kansu fushin Allah da azabarsa, saboda sun fifita son rayuwar duniya akan ta lahira, kuma sun hanawa kawunansu shiriyar Allah, kuma Allah ya rufe zukatansu da jin su da ganinsu, kuma an saka su cikin rafkanannu daga abin da ake nufi da su na azaba mai tsanani a ranar alqiyama.

3 - Allah ya rubuta yafewa da jinqai ga waxanda suka yi imani, suka yi hijira bayan an fitine su, kuma suka yi haquri akan yin jihadi.

111 Ka tuna – ya kai wannan Manzo - ranar da kowane mutum zai zo yana jayayya don ya kare kansa, ba zai jayayya akan wani rai daban ba, saboda girman matsayin. Kuma za a cikawa kowace rai sakamakon abin da ta aikata na alheri da na sharri, kuma baza a zalunce su ba, ta hanyar rage musu kyawawan ayyukansu, ko qari akan laifukansu ba.

112 Allah ya buga misalin wata alqarya – ita ce Makkah- ta kasance cikin aminci, mutanenta basa jin tsoron komai, tana cikin kwanciyar hankali, a yayin da mutane a gewayenta ana wabtarsu, arzikinta yana zuwa mata cikin sauki daga ko'ina, amma sai mutanenta suka butulce wa abin da Allah ya yi musu na ni'ima, basu gode masa ba, sai Allah ya saka musu da yunwa da tsananin tsoro wanda ya bayyana a jikinsu, suka shiga firgici da ramewa, har suka zama kamar tufafi, saboda abin da suka kasance suke aikatawa na kafirci da qaryatawa.

113 Haqiqa Manzo daga cikinsu wanda suka san amanarsa da gaskiyarsa yazo wa mutanen Makka, shi ne Annabi Muhammad (S.A.W), amma sai suka qaryata shi cikin abin da Ubangijinsa ya saukar masa da shi, sai azabar Allah ta auka musu, ta yunwa da tsoro, alhali suna masu zaluntar kawunansu, ta hanyar jefa su zuwa hanyar halaka, yayin da suka kafirce wa Allah, suka qaryata Manzonsa.

114 Don haka ku ci – Ya ku bayin Allah - daga abin da Allah mai tsarki ya azurta ku da shi na halal, cikin jinsin abin da ake jin dacin cinsa, kuma ku gode wa ni'imar Allah da ya yi muku, ta hanyar faxinta da sarrafa ta wajen neman yardar Allah, in har kun kasance kuna bauta masa ne shi kaxai, ba kwa haxa shi da wani wajen bauta. 115 Allah ya haramta muka mushe, wanda ya muta ba tare da an yanka ba, cikin abubuwan ci, da jini mai kwarara, da alade da dukkanin vangarorinsa, da abin da mai yanka shi ya yanka don neman kusanci zuwa ga wanin Allah. Wannan haramcin kuma kawai a yanayin da kuke da zavi ne. Amma duk wanda lalura ta matsa masa, har ta kai shi ga cin waxannan abubuwan da aka ambata, ya ci daga cikinsu, ba wai don yana kwaxayin haramun xin ne akaran kasan ba, kuma bai wuce iyakar buqata ba, to babu laifi a kansa. Domin lallai Allah mai yawan gafara ne, zai yafe masa abin da ya ci, mai jin qai ne a gare shi, yayin da ya halatta masa hakan a yayin lalura.

116 Kar ku ce –ya ku Mushrikai- saboda abin da harsunanku suke siffantawa na qarya ga Allah: “Wannan abun halal ne, wannan abun haramun ne”, da nufin ku qirqiri qarya ku jingina wa Allah ta hanyar haramta abin da bai haramta ba, ko halatta abin da bai halatta ba. Lallai masu qirqirar qarya su jingina wa Allah, baza su rabauta da wani abin nema ba, kuma ba zasu kuvuta daga wani abin tsoro ba. 117 Suna da wani jin daci kaxan wulaqantacce a sakamakon bin son zukatansu a nan gidan duniya, kuma suna da azaba mai raxaxi a ranar alqiyama. Yayin da Allah ya ambaci abin da ya haramta wa wannan al'umma na abinci, sai kuma ya ambaci abin da ya haramta wa Yahudawa, ya ce: 118 Kuma mun haramta wa Yahudawa su kaxai abubuwan da muka labarta maka (kamar yadda yake a aya ta 146 a Suratul An'am), kuma bamu zaluncesu ba, da muka haramta musu waxannan abubuwa, sai dai su ne suka zalunci kawunansu, yayin da suka aikata abubuwan da suke kawo uquba, don haka sai muka saka musu akan zaluncinsu, muka haramta musu abubuwan don ya zama uquba a gare su.

Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1 - Sakamako yana kasancewa ne daga jinsin aiki. Domin mutanen alqarya yayin da suka butulcewa ni'ima, sai aka musanya musu da kishiyarta, wato share ta da tafiyar da ita, sai suka faza cikin matsananciyar yunwa bayan qoshi, da tsoro da firgita bayan aminci, da kwanciyar hankali, da qarancin hanyoyin jin dacin rayuwa bayan wadata. 2 - Wajabcin yin imani da Allah da Manzanni, da bautar Allah shi kaxai, da gode masa akan ni'imominsa masu yawa, kuma azabar Allah zata riski duk wanda ya kafirce masa, ya sava masa, ya butulce wa ni'imominsa a kansa. 3 - Allah maxaukaki bai haramta mana wani abu ba, face marasa kyau, saboda falalarsa da kariya a garemu daga duk wani abin qyama.

﴿يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوْفَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ﴾ ﴿١١٦﴾ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرْيَةً كَانَتْ ءَامَنَةً مُّطْمَئِنَّةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِّن كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١١٧﴾ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٨﴾ فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمْ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِن كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿١١٩﴾ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالْدَّمَ وَالْحَمَّ الْخَنِزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ ؕ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَإِغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٢٠﴾ وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَلٌ وَهَذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّا الَّذِينَ يَمْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ ﴿١٢١﴾ مَتَّعْ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٢٢﴾ وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِن قَبْلٍ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٢٣﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ
 ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٩﴾
 إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
 ﴿١٢٠﴾ شَاكِرًا لِأَنْعَمِهِ أَجْتَبَنَاهُ وَهَدَيْنَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ
 ﴿١٢١﴾ وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ
 ﴿١٢٢﴾ ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعِ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ
 مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾ إِنَّمَا جَعَلُ السَّبْتَ عَلَى الَّذِينَ ائْتَفَقُوا
 فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
 كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾ ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ
 وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِ لَهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ
 رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ
 ﴿١٢٥﴾ وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ بِهِ وَإِنْ
 صَبَرْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلصَّابِرِينَ ﴿١٢٦﴾ وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ
 إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِّمَّا يَمْكُرُونَ
 ﴿١٢٧﴾ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

119 Sannan kuma Ubangijinka – Ya kai wannan Manzo- dangane da waxanda suka aikata mummuna bisa jahiltar sakamakonsu, koda sun yi da gangan ne, amma bayan nan sai suka tuba zuwa ga Allah bayan sun aikata laifukan, kuma suka gyara ayyukansu, waxanda akwai varna a cikinsu, to lallai Ubangijinka bayan tuban nasu mai yawan yafewa ne ga zunubansu, mai jinqai ne a gare su. Yayin da mushirikai suka kasance suna riya cewa, su suna kan addinin Annabi Ibrahim (A.S) ne sai Allah ya mayar musu da martani akan wannan abin da suke faxa, ya ce:

120 Haqiqa Annabi Ibrahim (A.S) ya kasance wanda ya tattara xabi'u na alheri, mai dauwama akan biyayya ga Ubangijinsa, Mai karkata daga dukkanin addinai zuwa ga addinin musulunci, kuma bai tava kasancewa cikin mushirikai ba.

121 Kuma ya kasance mai godiya akan ni'imomin Allah, waxanda ya yi masa. Allah ya zave shi don Annabci, kuma ya shiryar da shi zuwa ga addinin musulunci miqaqqe. 122 Kuma mun bashi Annabci a nan gidan duniya da kakkyawan ambato, da 'ya;ya nagari. Kuma lallai shi a ranar lahira yana cikin nagartattu, waxanda Allah ya yi musu tanadin darajoji masu xaukaka a cikin Aljannah.

123 Sannan muka yi maka wahayi –ya kai wannan Manzo - cewa: “ka bi addinin Annabi Ibrahim wajen kaxaita Allah da bauta, da yin watsi da Mushirikai, da kira zuwa ga Allah, da yin aiki da shari'arsa, wanda ya kasance mai karkata daga dukkanin addinai zuwa ga addinin musulunci, kuma bai tava kasancewa cikin mushirikai ba, kamar yadda mushirikai suke rayawa. Shi Ya

kasance mai kaxaita Allah da bauta ne. 124 kaxai an sanya girmama ranar Assabar ya zama wajibi ne kawai akan Yahudawan da suka yi savani a cikinsa, domin su huta a cikinta, daga shagulgulansu, su yi ibada, bayan sun vata daga gane ranar Juma'a, wanda aka umarce su, su yi bauta a ciki. Kuma lallai Ubangijinka – Ya kai wannan Manzo- zai yi hukunci a tsakanin waxannan masu savo a ranar alqiyama dangane da abin da suka kasance suna suna savani cikinsa, sai ya sakawa kowa da abin da ya cancance shi. 125 Ka yi kira – Ya kai wannan Manzo- zuwa ga addinin Musulunci, kai da duk wanda ya bi ka cikin Muminai gwargwadon yadda yanayin wanda ake kira yake ciki, da gwargwadon fahimtarsa da miqa wuyarsa, kuma da nasiha wanda yake qunshe da kwaxaitarwa da tsoratarwa, kuma ka yi muhawara da su ta hanyar da tafi kyau wurin zance da tunani da tarbiyya. Domin shiryar da mutane ba wajibinka ba ne. Wajibinka shine kawai ka isar musu da saqo. Lallai ubangijinka shi ne wanda yafi sanin wanda ya vace daga addinin Musulunci. Kuma shine wanda yafi sanin masu shiryuwa zuwa gare shi, don haka kar ka tafiyar da ranka saboda baqin ciki a kansu. 126 Idan kuka yi nufi yin uquba ga abokin gabarku, to ku yi masa uquba daidai da yadda ya yi muku, ba tare da qari ba. Amma tabbas da za ku yi haquri, ku bar uqubar a lokacin da kuna da ikon yin hakan, to lallai da hakan shi yafi alheri ga masu hakurin cikinku, sama da xaukar fansa da ramuwar uqubar da aka yi muku. 127 Ka yi haquri – Ya kai wannan Manzo- akan abin da yake shafarka na cutarwarsu. Kuma ba zaka samu dace na yin haqurin ba, sai da datarwar Allah a gare ka. Kuma kar ka yi baqin ciki soboda juya bayan da kafirai suka yi maka, kuma kar ka shiga cikin qunci a dalilin abin da suke yi na makirci da qulle-qulle. 128 Haqiqa Allah yana tare da waxanda suka ji tsoronsa, ta hanyar barin savo, da waxanda suka kasance masu kyautatawa ne, ta hanyar yin biyayya da kamanta abin da aka umarcesu da shi. Yana tare dasu da ba su nasara da qarfafa musu gwiwa.

✨ **Kaxan Daga Abin Da Waxannan Ayoyi Suke Koyarwa: 1** - Rahamar Allah ta hukunta ya karvi tuban bayinsa waxanda suke yin mummunan aiki na kafirci da savo, sannan sai su tuba, su gyara ayyukansu, sai Allah ya gafarta musu. **2** - Ya dace ga musulmi ya xauki Annabi Ibrahim (A.S) a matsayin abin koyi a gare shi. **3** - Wajibine akan masu kira zuwa ga addinin Allah su bi waxannan hanyoyi guda uku: hikima, kyakkywan wa'azi, jayayya ta hanyar da tafi dacewa. **4** - Xaukar fansa dole ne ta kasance daidai wa daidai, ba tare da qari ba. Domin an hana wanda aka zalunta ya yi qari wajen yin uquba ga azzalumi.